

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
TEKNIIKAN JA LIIKENTEEN ALA

ASUINKERROSTALON SUUNNITTELU HELSINGIN KRUUNUVUORENRANTAAN

TEKIJÄ: Tiia Mehtola

Koulutusala Tekniikan ja liikenteen ala			
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Rakennusarkkitehtuurin tutkinto-ohjelma			
Työn tekijä(t) Tiia Mehtola			
Työn nimi Asuinkerrostalon suunnitteleminen Helsingin Kruunuvuorenrantaan			
Päiväys	23.5.2019	Sivumäärä/Liitteet	45/15
Ohjaaja(t) Yliopettaja Janne Repo ja lehtori Ilkka Paajanen			
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Huttunen-Lipasti Arkkitehdit Oy			
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön aiheena oli suunnitella asuinkerrostalo Helsingin uuteen kaupunginosaan, Kruunuvuorenrantaan, joka on yksi Helsingin tärkeimmistä kasvualueista. Työn tavoitteena oli tuottaa riittävän laadukkaat luonnossuunnitelmat nelikerroksisesta asuinkerrostalosta, joiden pohjalta voidaan edetä saumattomasti lupavaiheeseen ja siitä urakkavaiheeseen. Suunnitelmien tuli vastata tilaajana toimineen Huttunen-Lipasti Arkkitehtien ja rakennuttajan laatuvaatimuksia.</p> <p>Opinnäytetyö oli luonteeltaan toiminnallinen, jossa tuotettiin luonnostasoiset arkkitehtisuunnitelmat työn tilaajan tarpeisiin. Työ aloitettiin lähtötietojen läpikäynnillä ja tutkimisella, joiden pohjalta tuotettiin ensin karkeita luonnoksia ja edettiin vaihe kerrallaan yksityiskohtaisempiin suunnitelmiin. Työssä kiinnitettiin erityistä huomiota yksinkertaisiin ja toimiviin pohjaratkaisuihin, ryhdikkääseen ja huoliteltuun arkkitehtuuriin ja laadukkaaseen julkisivusuunnitteluun. Kaikki luonnosvaiheet mallinnettiin Autodesk Revit 2019 -mallinnusohjelmalla. Työssä tarkasteltiin lähtötietoja sekä suunnittelualueen sijaintia ja historiaa. Työn kirjallisen osuuden pääpaino oli tuotettujen arkkitehtisuunnitelmien esittelyssä ja tehtyjen suunnitteluratkaisujen perusteluiden esilletuonnissa.</p> <p>Lopputuloksena saatiin luonnossuunnitelmat, jotka vastasivat niille asetettuja laatuvaatimuksia. Tuotetut pohjapiirustukset ja julkisivut etenevät sellaisenaan jatkokehitykseen ja kohti lupavaihetta. Prosessin aikana valmistui myös visualisointeja, joita hyödynnettiin suunnitelmien esittelyssä hankkeen eri osapuolille.</p>			
Avainsanat asuinkerrostalo, uudisrakentaminen, Kruunuvuorenranta, arkkitehtuuri, arkkitehtisuunnittelu			

Field of Study Technology, Communication and Transport			
Degree Programme Degree Programme in Construction Architecture			
Author(s) Tiia Mehtola			
Title of Thesis Designing an Apartment Building to Kruunuvuorenranta Helsinki			
Date	May 23, 2019	Pages/Appendices	45/15
Supervisor(s) Mr Janne Repo, Principal lecture and Mr Ilkka Paajanen, Lecture			
Client Organisation /Partners Huttunen-Lipasti Arkkitehdit Oy			
<p>Abstract</p> <p>The subject of the thesis was to design an apartment building to one of Helsinki's new districts and main growth centers called Kruunuvuorenranta. The goal of the thesis was to produce sketches for a four-storey apartment building ready to be submitted for the construction permit process and construction phase thereafter. Sketches would have to meet high quality requirements set by both the contractor and the client, Huttunen-Lipasti Arkkitehdit.</p> <p>The thesis was practical in nature and the sketches were produced based on the real needs of the client. At first, rough sketches were produced based on existing material, which were later refined on a step-by-step basis. Special attention was paid to simple and functional floor plans, facades and stylish architecture. All the sketches were made with Autodesk Revit 2019 3D modeling program. The thesis contains an analysis of the initially available material as well as the target location and its history. The focus of the written part of the thesis is to present the design from architectural point of view and showcase the design choices.</p> <p>As a result of the thesis, sketches for the building that met the quality requirements were produced. Both the floor plans and facade design were submitted as such for the construction permit process. The work also yielded visualizations that were used to demonstrate the designs to stakeholders along the project.</p>			
<p>Keywords apartment building, new construction, architecture, Kruunuvuorenranta</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	SUUNNITTELUALUEEN SIJAINTI JA HISTORIA.....	7
2.1	Kruunuvuorenrannan historia.....	7
2.2	Yleissuunnitelma	8
2.3	Kortteli 49274.....	9
3	SUUNNITTELUN LÄHTÖTIEDOT JA SUUNNITTELUN ALOITUS	10
3.1	Kilpailuohjelma	10
3.2	Rakentamistapaohje.....	10
3.3	Asemakaava nro. 12010	11
3.4	ARA:n suunnitteluopas	13
3.5	Tontti 8.....	14
3.6	Henkilökohtaiset lähtötavoitteet	15
4	ASUINKERROSTALON ARKKITEHTISUUNNITTELU	17
4.1	Massoittelu ja kerrostasojen tilajakaumien muodostuminen	17
4.2	Asuntosuunnittelu	21
4.2.1	Eteiset, makuuhuoneet ja säilytystilat.....	21
4.2.2	Kylpyhuoneet ja vessat.....	23
4.2.3	Keittiöt ja oleskelutilat	23
4.3	Yhteistilat	25
4.3.1	Ulkovälinevarasto ja talopesula	26
4.3.2	Talosauna.....	27
4.3.3	Kattoterassi	28
4.3.4	Kellari.....	29
4.4	Julkisivut ja aukotus.....	29
4.4.1	Pohjoinen	30
4.4.2	Itä.....	32
4.4.3	Etelä	33
4.4.4	Länsi	35
4.5	Sisäänkäynnit	36
4.6	Asuntopihat ja terassit.....	38
4.7	Parvekkeet	40

5 LOPPUTULOS JA POHDINTA.....	42
LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	44

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on laatia luonnossuunnitelmat asuinkerrostalosta Helsingin uudelle asuinalueelle Kruunuvuorenrantaan. Toimeksiantajana toimii arkkitehtitoimisto Huttunen-Lipasti Arkkitehdit ja työn ohjaajana ja pääsuunnittelijana Risto Huttunen. Tässä opinnäytetyössä suunniteltava asuinkerrostalo on osa isompaa suunnittelukokonaisuutta. Työn tilaajana toimiva Huttunen-Lipasti Arkkitehdit suunnittelevat alueelle noin 13 500 kerrosneliömetrin asuinkorttelikokonaisuuden. Huttunen-Lipasti Arkkitehdit voittivat alueesta järjestettävän suunnittelukilpailun ja alueen yleisilme on sidottu kilpailuvoittotyöhön. Tässä opinnäytetyössä suunniteltava kerrostalo on kilpailutyön välittömään läheisyyteen tuleva nelikerroksinen asuinrakennus.

Suunnittelutyötä ohjaa alueen tiukka asemakaava (liite 1). Rakennusalue on tiukasti rajattu ja asemakaavamerkinnot ohjaavat julkisivumateriaalin ja parveketyyppien valintaa. Työssä tulee huomioida kaavamääräysten lisäksi myös ympäröivät rakennukset ja välittömässä läheisyydessä, mutta suurimmaksi osaksi piilossa oleva merinäköala. Ison osan naapurirakennuksista suunnittelee sama toimisto. Tästä voi olla etua pyrkimyksissä sovittaa suunniteltava asuinkerrostalo osaksi kokonaisuutta. Paikan, kokonaisuuden ja asemakaavan lisäksi erityisesti rakennuksen sisätilojen suunnittelu ohjaa ARA:n suunnitteluohjeet. Rakennukselle haetaan ARA:n rahoitusta ja tämä tulee huomioida suunnittelun kaikissa vaiheissa. Asumisen laatu ja esteettömyys ovat merkittäviä kriteerejä ARA:n rahoitusta haettaessa.

Opinnäytetyössä tuotetut luonnossuunnitelmat johtavat toteutukseen. Tavoitteena on opinnäytetyön tekijän, arkkitehtisuunnittelun tilaajan ja muun suunnittelutiimin tyytyväisyys hankkeen laatuun, arkkitehtuuriin ja suunnittelutyön vaikutuspiirissä oleviin kustannuksiin. Luonnossuunnittelun alusta asti tulee hankkeeseen suhtautua sillä vakavuudella ja tarkkuudella, että opinnäytetyössä tuotetuista suunnitelmista voi saumattomasti jatkaa lupa- ja toteutusvaiheeseen. Opinnäytetyön lopputuloksena valmistuu luonnospirustuksia, havainnekuvia sekä muuta esittelyaineistoa, joiden avulla saadaan suunnitteluratkaisut ja arkkitehtuuri näkyväksi, ja joiden avulla voidaan osoittaa suunnittelun laatu-taso ja lähtökohtien kokonaisvaltainen huomioiminen. Opinnäytetyössä laaditaan kirjallinen kuvaus suunnitteluprosessista, sen lähtökohdista ja -aineistosta sekä suunnittelualueen historiallisesta ja maantieteellisestä kontekstista.

2 SUUNNITTELUALUEEN SIJAINTI JA HISTORIA

Helsinki ja Helsingin seutu ovat väestönkasvultaan Suomen voimakkaimmin kasvava alue ja yksin Helsingin väkiluvun odotetaan kasvavan 650 000 asukkaasta 700 000 asukkaaseen vuoteen 2025 mennessä (hel.fi a). Kasvuennuste edellyttää Helsingiltä uusien asuinalueiden rakentamista ja vanhojen täydentämistä. Yhdeksi tärkeimmistä kasvualueista Helsingin kaupungin laatimissa kasvuennusteissa on Kruunuvuorenranta, mihin tässä opinnäytetyössä suunniteltava rakennus sijoittuu. (Vuori & Kaasila 2018, 26.) Kruunuvuorenranta sijaitsee kolme kilometriä linnuntietä Kauppatorilta itään. Tällä hetkellä kulku saarella sijaitsevaan kaupunginosaan tapahtuu enimmäkseen maateitse ja matkaa kertyy Kauppatorilta 11 kilometriä.

2.1 Kruunuvuorenrannan historia

Kruunuvuorenranta sijaitsee Helsingissä, Laajasalon saaren länsiosassa. Kruunuvuorenrannan tunnettu historia ulottuu keskiajalle, mutta tässä luvussa historiaa käsitellään tiivistetysti lähinnä siinä laajuudessa, mikä voidaan nähdä merkittävänä nykyiselle kaupunkirakenteelle ja asuinalue-suunnittelulle.

Kruunuvuorenranta on toiminut pitkään kaupunkilaisten virkistysalueena. 1800-luvulta lähtien siellä on sijainnut kaupunkilaisten kesähuviloita ja alueelle tultiin veneellä viettämään kesäpäivää kallioiden ja rannoilla ilman huviloitakin. Laajasalon saareen, missä Kruunuvuorenranta sijaitsee, pääsi pitkään vain vesiteitse. 1950-luvulla Laajasalo sai mantereelle siltayhteyden. Samalla vuosikymmenellä Kruunuvuorenrantaan perustettiin öljysatama, jonka kautta kuljetettiin iso osa koko maan tarpeisiin tulevasta öljystä. Saaren historian aikana sillä on ollut eri yksityisiä maanomistajia ja toisen maailman sodan jälkeen se kävi myös Neuvostoliiton hallinnassa. Vuonna 1955 Neuvostoliitto myi saaren vuorineuvos Aarne Aarniolle, jonka perikunnalle osa alueesta edelleen kuuluu. Öljysataman eri toimijat lopettivat toimintansa satamassa 2010-luvulle tultaessa. (uuttahelsinki.fi a.)

Kruunuvuorenrannan asuinalue-suunnitelmat ovat pysyvästi muuttaneet sen luonnetta osana kaupunkia. Ensimmäiset julkisesti esitetyt ajatukset sen rakentamiseksi asuinkäyttöön ovat jo sadan vuoden takaa. Arkkitehdit Eliel Saarinen ja Bertel Jung sisällyttivät ajatuksen Kruunuvuorenrannan rakentamisesta asuinalueeksi jo 1918 julkaistuun Suur-Helsingin Pro Helsingfors -asemakaavaehdotukseensa. Myös Aarne Aarnio suunnitteli omistamansa huvila-alueen rakentamista kaupunkilähiöksi. Ensimmäiset suunnitelmansa Kruunuvuorenrannan asuinalueesta Aarnio joutui hautaamaan 1960-luvun lopussa. Vielä 1998 Aarnio yritti saada Helsingin kaupunkia kaavoittamaan Kruunuvuorenrannan asuinalueeksi, mutta Helsingin kaupungin kieltäytyttyä joutui Aarnio luopumaan suunnitelmistaan toistamiseen. (uuttahelsinki.fi; Saarinen & Jung 1918.)

2.2 Yleissuunnitelma

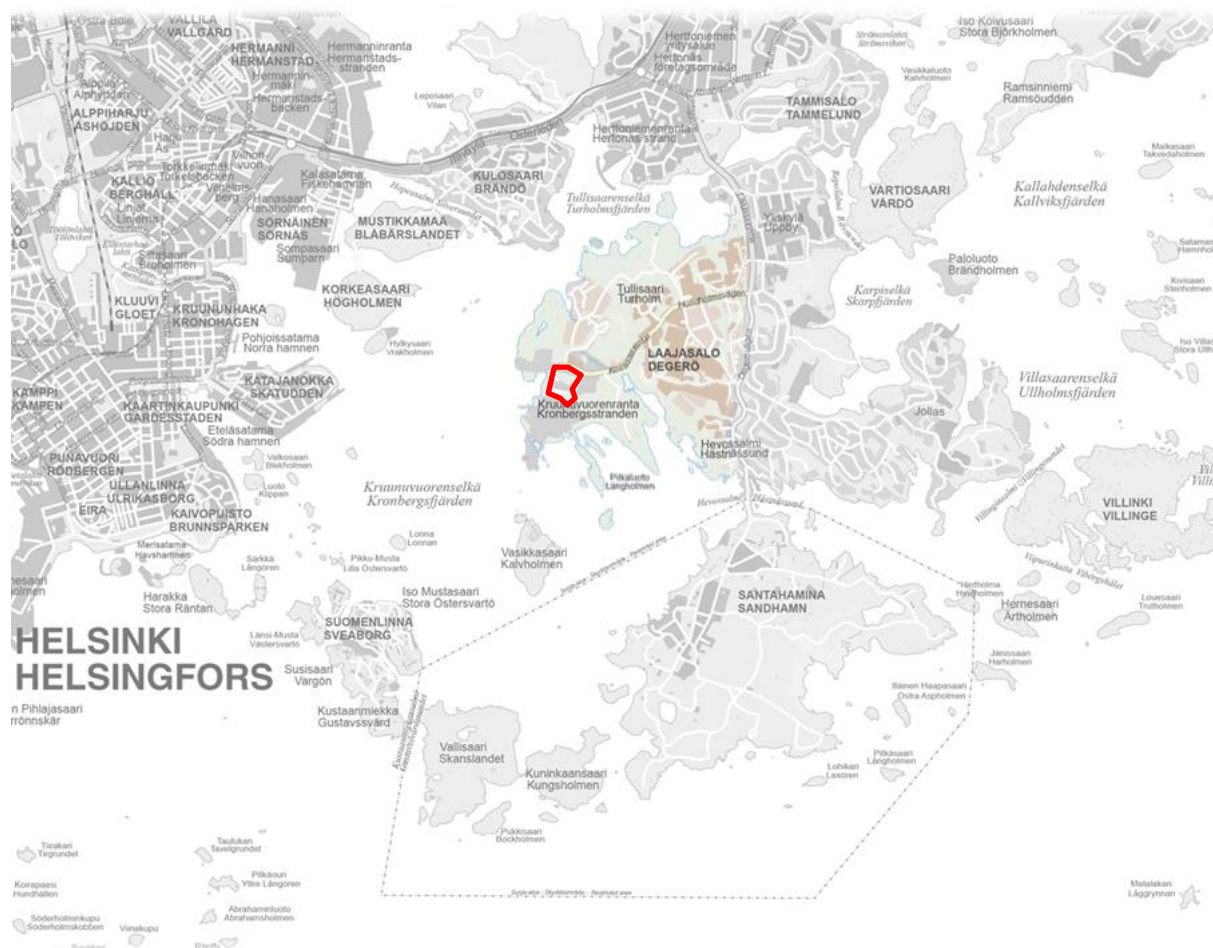
Kruunuvuorenrannan asuinalue koostuu useammasta, eri kortteleita ja yleisiä ulkoilualueita koskevasta asemakaavasta. Ne muodostavat yhdessä kokonaan uuden, kooltaan ja sijainniltaan merkittävän asuinaluekokonaisuuden. Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirasto on laatinut rakennuskannalle ja julkisille ulkotiloille rakentamistapaohjeen. Asemakaavat ja rakentamistapaohjeet muodostavat yhdessä laajan kokonaisuuden, jolla pystytään määrittelemään tulevan kaupunginosan tavoiteltuja laatustandardeja sekä kaupunkikuvallisia ja -toiminnallisia seikkoja. Näihin yksityiskohtiin paneudutaan tässä opinnäytetyössä tarkemmin suunnittelualueena olevan korttelin 49274 osalta. Muilta osin kaupunkisuunnitteluviraston laatimista dokumenteista tuodaan esiin vain kokonaisuuden kannalta merkittävät seikat ja suoraan suunnittelualueena toimivan korttelin kannalta oleellimmat osatekijät.

2000-luvulla Kruunuvuorenrantaan on kaavoitettu merkittävä tulevaisuuden asuinalue. Kaavan kerrosala asunnoille on 550 000 kerrosneliometriä, jonka lisäksi rakennetaan toimitiloja ja palveluita 55 000 kerrosneliometriä. Asukkaita alueelle tulee 11 000. Rakennustyöt ovat parhaillaan käynnissä ja ensimmäiset asunnot alueelle valmistuivat 2015. (uuttahelsinki.fi b.) Asuinalueen rakennustöiden odotetaan kestävän vuoteen 2030. Alueen suunnittelussa on pyritty huomioimaan sekä sen historia kaupunkilaisten virkistyskäytössä, että teollinen menneisyys. Asuinalueen tiiviistä luonteesta huolimatta Kruunuvuorenrantaan on jätetty runsaasti yhteistä virkistystilaa ja avoimia rantabulevardeja. Alueella pyritään säilyttämään sen kalliainen ja männikköinen luonne. Öljysataman ajoilta alueella säilytetään joitain vanhoja öljysäiliöitä ja näiden käyttötarkoitus uudistetaan. Uudistettu käyttötarkoitus voi tarkoittaa esimerkiksi valotaideteosta tai katettua ulkotilaa. (Helsingin kaupunki 2008, 26 - 32.)

Kruunuvuorenrantaan on kaavoitettu ja päätetty toteutettavaksi raitiovaunuliikenne meren yli siltoja pitkin Korkeasaaren ja Sompasaaren kautta Sörnäisiin. Tämän Kruunusilloiksi kutsun hankkeen valmistuttua arviolta 2020-luvun loppupuoliskolla, lyhentyä matka-aika Kruunuvuorenrannasta Kauppatorille puolesta tunnista viiteentoista minuuttiin. Alueen liikennesuunnittelussa julkinen ja kevyt liikenne on ollut merkittävässä roolissa. (Kruunusillat 2016, 7, 19.)

Alueella korostetaan yhteisiä piha- ja virkistysalueita. Asuinrakennukset edustavat vaihtelevia mitta-kaavoja ja korkeimmat asuinrakennukset on sijoitettu kunkin korttelialueen keskelle. Jokaisen korttelialueen reunoja kiemurtelee 4 - 6 kerroksinen lamellitalomuurit. Pienimmät asumamuodot on sijoitettu muurimaisten kortteleiden laiduille, lähelle rantaa. Tällä rakennushierarkialla saavutetaan hyvät merinäköalat mahdollisimman monelle. Yleissuunnitelmassa on jätetty suurin osa rantaviivasta rakentamatta ja rantaa myötäilee yleinen ulkoilualue. Osa rakennusalueesta on kaavoitettu täyttömaalle, nykyisen meren päälle. (Helsingin kaupunki 2008, 12, 23-24.)

KUVA 1. Suunnittelualan sijainti kartalla (muokattu lähteestä kartta.hel.fi 2019)

2.3 Kortteli 49274

Kortteli 49274 sijaitsee keskellä Kruunuvuorenrannan asuinalueita. Se on yksi alueelle tyypillisistä kortteleista, jota rajaa 4 - 6-kerroksiset lamellitalot. Korttelin keskellä on yhteinen, aitaamaton piha-alue. Keskeltä nousevat myös alueen korkeimmat rakennukset, kahdeksan kerroksiset tornitalot. Alueen kaupunkirakenne muodostuu kortteleitten läpi kulkevista vehreistä jalankulkuväylistä. Kunkin korttelin kohdalla on omat pienet aukionsa, joita reunustaa kaksikerroksiset rivitalot. Alueet on kaavoitettu monimittakaavaiseksi ja kevyttä liikennettä ajatellen. (Helsingin kaupunki 2008, 24.) Autojen pysäköinti on sijoitettu maan alle ja niiden liikennöinti kortteleitten keskusalueille on kielletty. Asemakaava erikseen kieltää alimpien kerroksien umpinaisen vaikutelman. Maantasokerrosten avoimuus lisää viihtyisyyttä ja palvelee jalankulkijaa tehden kulkureiteistä mielenkiintoisempia. Kerrostalovälisissä kortteleissa on myös ohjattu rakentamaan vähintään osa asukkaiden yhteistiloista erikseen merkitylle, koko korttelia palvelevalla LPA-alueelle. Yhteistiloihin on kiinnitetty kaavoituksessa erityistä huomiota. Talosaunat on osoitettu rakennettavaksi yläpää kerrokseen, mikä estää niiden sijoittamisen epävihtyisästi kellariin. Asemakaavassa annetaan kerrostalojen rakennusalueille rakentaa yhteis-, varasto ja huoltotilat varsinaisen myönnetyn kerrosalan päälle. (liite 1.)

3 SUUNNITTELUN LÄHTÖTIEDOT JA SUUNNITTELUN ALOITUS

Arkkitehtisuunnittelu alkoi tammikuussa 2019. Ennen suunnittelun aloitusta oli syytä tutustua laajaan lähtöaineistoon. Suunnittelun kohteena oleva rakennus sijoittuu Kruunuvuorenrannan korttelin 49274 keskiosiin. Saman korttelin länsiosasta järjestettiin vuoden 2017 loppupuolella kutsukilpailu, jonka Huttunen-Lipasti Arkkitehdit voittivat. Nyt suunniteltava rakennus ei kuulunut kilpailualueeseen, mutta se luontevasti noudattaa kilpailun voittajatyön linjaa monilta suunnitteluperiaatteiltaan. Kilpailuohjelma korttelin länsiosasta on tältä osin toiminut tämän opinnäytetyön lähtöaineistona. Merkittäviä lähtötietoaineistoja tässä suunnittelutyössä ovat olleet myös alueelle laadittu rakentamistapaohje, alueen asemakaava numero 12010 (liite 1) sekä Asumis- ja rahoittamiskeskus ARA:n suunnitteluopas. Suunnittelun aluksi tutustuttiin myös kilpailun voittajatyön aineistoon kokonaiskuvan muodostamiseksi rakennettavasta ympäristöstä. Rakennuksen ja sen toimintojen sovittamiseksi korttelia laajempaan kokonaisuuteen on suunnittelun alussa tarkastelussa olleet myös Helsingin Arkkitehtuuripoliittinen ohjelma APOLI 2010 sekä Helsingin kaupungin rakennussuunnitteluviraston laatimat Kruunuvuorenrannan yleissuunnitelmat.

3.1 Kilpailuohjelma

Kilpailu Kruunuvuorenrannan korttelin 49274 länsipuolesta järjestettiin elo - marraskuussa 2017. Kilpailun järjestäjinä toimivat Peab Oy, TA-Kodit Oy/TA-asumisoikeus Oy ja Helsingin kaupunki. Suunnittelun kannalta merkittävin sisältö kilpailuohjelmassa on yleiskuvaus tavoiteltavan asuinalueen luonteesta, eri tonteilla tavoiteltava tilaohjelma, tehokkuus ja asuntojakauma sekä rakennustapoja ja talotekniikkaa koskevat tiedot. Kilpailuohjelmassa rakennettavalle kaupunginosalle tavoitellaan merellisen kantakaupungin ilmettä. Meren läsnäoloa korostetaan ja kantakaupungin läheisyys Haakoninlahden vastarannalla nostetaan merkittäväksi tekijäksi. Asuinalueen talotypologia kuvataan monipuoliseksi ja alueelle rakentuu monipuolinen jakauma asuntojen eri hallintamuotoja. Tämä tukee Helsingin kaupungin yhdyskuntapolitiikkaa, joka pyrkii estämään asuinaleuiden segregatiota (hel.fi b).

Kilpailuohjelmassa on esitetty eri talotyypeille tavoiteltuja tilaohjelmia ja asuntojakaumia. Nämä tavoitteet eivät sido nyt suunniteltua rakennusta tontilla 8, mutta ne ovat toimineet suuntaa-antavana lähtömateriaalina rakennuttajan toiveista ja pyrkimyksistä. Talo- ja rakennustekniset vaatimukset on käyty joiltain osin yksityiskohtaisestikin läpi kilpailuohjelmassa. Myös nämä vaatimukset toimivat suunnittelun alussa lähtöaineistoina ja ne ovat tarkentuneet myöhemmin suunnittelun edetessä.

3.2 Rakentamistapaohje

Suunnittelua määrittä myös alueelle laadittu rakentamistapaohje. Kruunuvuorenrantaan laadittu *Julkisten ulkotilojen yleissuunnitelma ja rakentamistapaohje* kuvaa seikkaperäisesti alueelle ajateltuja suunnitteluratkaisuja. Rakentamistapaohjeessa annetaan yksityiskohtaisia ohjeita eri talotyyppien materiaaleista, väreistä, parvekkeista ja aukotusratkaisuista. Tämän suunnittelutyön kannalta keskei-

simmät seikat on käyty läpi kappaleissa, joissa kutakin suunnitteluratkaisua käydään läpi ja perustellaan. Suurelta osin rakentamistapaohjeen keskeisin sisältö on määritelty myös alueen asemakaavassa, jota käsitellään alla.

3.3 Asemakaava nro. 12010

Korttelissa 49274 rakennukset sijoittuvat asuinrakennusten (A), asuinrivitalojen (AR), asuinikerrostalojen (AK) ja erityisasumisen (AKS) korttelialueille. Korttelin ulkoreunoja kehystää 4 - 6-kerroksisten lamellitalojen pohjoispuolelta katkeileva muuri. Korttelin sisäpuolelle jää asumista palveleva yhteiskäyttöinen korttelialue (AH), joka suunnitellaan yhtenäisen suunnitelman mukaan. Korttelin alueella tontit ovat niin pieniä, että talokohtaisia pihoja alueen rakennuksille ei pääsääntöisesti jää.

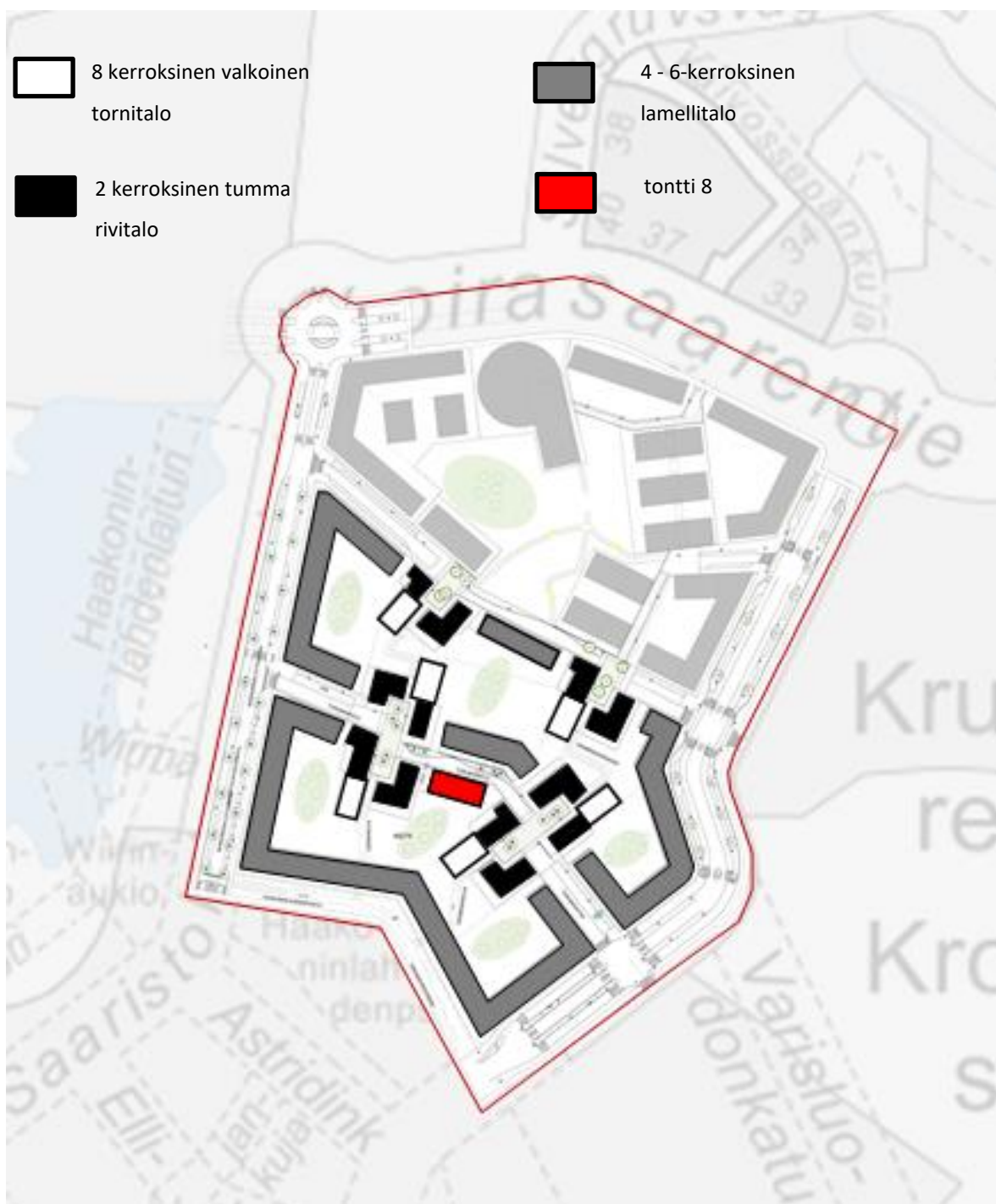
Tässä opinnäytetyössä suunniteltu tontti 8 on korttelille tyypilliseen tapaan sen kokoinen, ettei tontille jää rakennuksen sijoittelun jälkeen juuri lainkaan vapaata maa-aluetta. Yhteispihan lisäksi tontille on asemakaavassa merkitty oikeus ylittää tontin raja terassien, parvekkeiden ja asuntopihojen osalta enintään neljä metriä. Tämä lisää asukkaiden henkilökohtaisten ulkoalueiden määrää. Myös tontti 8:n suunnittelussa hyödynnettiin tätä asemakaavan mahdollistamaa ylitystä. Pysäköinti sijoituu pääsääntöisesti maanalaisiin pysäköintihalleihin AH-alueelle. Pieni määrä pysäköintipaikkoja on myös osoitettu Turumankadun varteen, korttelin pohjoispuolelle. Asemakaavassa pysäköintinormiksi ilmoitetaan 1 ap/105 k-m², mutta suunnittelussa normina käytetään 1 ap/130 k-m², koska asuintonttien autopaikkamäärien laskentaohjeet ovat muuttuneet asemakaavan laadinnan jälkeen (kilpailuohjelma, 10). Tässä opinnäytetyössä ei ole esitetty autopaikkalaskelmia tai autopaikkojen sijoittelua pysäköintilaitoksiin. Kaikki autopaikat sijoittuvat tontin ulkopuoleisille yhteiskäyttöalueille, joiden suunnitelmia ei ole liitetty osaksi tätä opinnäytetyötä.

Alueen rakennuskannan korkeus vaihtelee kahdesta kahdeksaan kerrokseen. Korttelia reunustavilta lamellitaloilta halutaan yhtenäistä julkisivurintamaa. Vaihtelua tähän muurimuodostelman kehälle syntyy Koirasaarenkadulta tulevien jalankulkureittien ja itä-länsisuuntaisten tonttikatujen risteyskohtiin. Risteyskohdissa sijaitsevat pienet aukiot ja niitä reunustaa kaksikerroksiset rivitalot. Kutakin aukiota korostaa korttelin sisäpuolelta nousevat kahdeksan kerroksiset tornitalot. Tontti 8 sijaitsee kahden aukion välissä (kuva 2). Se on osa korttelia kehystävää muuria, mutta kuitenkin täysin erillinen osa sitä.

Asemakaava ohjaa rakentamaan annetun kerrosalan lisäksi lisäkerrosalaksi laskettavia asumista palvelevia tiloja. Näihin kuuluvat mm. varastot, pesulat, yhteissauna ja tekniset tilat. Osaltaan näihin tiloihin liittyy myös vaatimuksia. Harraste- ja kokoontumistiloja tulee rakentaa 1,5 % rakennusoikeudesta ja niistä 1/3 tulee sijoittaa LPA-alueelle kortteliin 49271. Talosaunat tulee sijoittaa rakennusten ylimpiin kerroksiin. Tontille 8 on annettu rakennusoikeutta 1200 k-m². Tämä asemakaavan mahdollistama lisärakentaminen lopulta kasvatti suunniteltavan rakennuksen todellisen kerrosalan noin 1700 k-m² jo suunnittelun alkuvaiheessa. Asemakaava antaa mahdollisuuden rakentaa myös väljempiä porrashuoneita sen vaikuttamatta käytettyyn kerrosalaan. Kussakin kerroksessa 20 m² ylittävältä

osuudelta porrashuoneita ei lasketa kerrosalaan kuuluvaksi, jos sillä katsotaan olevan suotuisia vaikutuksia porrashuoneen avaruuteen tai valoisuuteen. Tämä merkintä ei ohjannut rakennuksen suunnittelua porrashuonetta väljentävästi, mutta oli kuitenkin merkityksellinen vaikuttaen kerrosalan laskutapaan.

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston alueesta laatima asemakaava on tämän opinnäytetyön liitteenä. Vastaisuudessa asemakaavasta puhuttaessa viitataan suoraan tähän dokumenttiin. (liite 1)

KUVA 2. Tontti 8 korttelissa 49274 (muokattu lähteestä kartta.hel.fi 2019)

3.4 ARA:n suunnitteluopas

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) on ympäristöministeriön alaisuudessa oleva toimija, joka vastaa keskeisesti valtion asuntopolitiikan toimeenpanosta. ARA:n toimialaan kuuluu mm. asumiseen ja rakentamiseen liittyvien avustusten, tukien ja takausten myöntäminen sekä ARA:n asuntokannan käytön ohjaaminen ja valvominen. Rakentamishankkeeseen voi saada ARA:n avustuksia tiettyin edellytyksin. ARA:n on tukia myönnettäessä varmistuttava, että yleiset edellytykset tukien myöntämiselle täyttyvät. Laissa myönnettävien tukien yleisistä edellytyksistä todetaan seuraavaa:

”tuettavien asuntojen on oltava asuttavuudeltaan tarkoituksenmukaisia ja asuinympäristöltään toimivia sekä uudisrakentamis-, hankinta- tai perusparannuskustannuksiltaan ja ylläpito- ja asumiskustannuksiltaan kohtuullisia. Uudisrakentamisen ja perusparantamisen on perustuttava kilpailumenetelyyn, jollei valtion asuntorahasto erityisestä syystä myönnä siitä poikkeusta”

(Laki vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta 2001/604, 4§)

ARA avaa siteerattua säädöstä tarkemmin suunnitteluohjeessaan ”Suunnitteluopas – Keskeisiä tavoitteita valtion tukemien asuntojen suunnittelulle 2015” (Suunnitteluopas, 2). Suunnitteluoppaan sisältö ohjasi tämän opinnäytetyön suunnittelutyötä alusta lähtien, sillä kyseiselle kohteelle tavoitellaan ARA:n tukea.

Suunnitteluoppaassa otetaan kantaa viihtyisään lähiympäristöön ja erityisryhmien huomioimiseen. Näiltä osin suurimmat päätökset on suunnittelualueen osalta tehty jo kaavoitusvaiheessa. ARA painottaa alueen esteettömyyttä, viihtyisyyttä ja monipuolisia piha-alueita. Tässä rakennussuunnittelu-kohteessa piha-alueet sijoittuvat rakennettavan tontin ulkopuolelle, joten näiltä osin suunnitteluohjeen täytyminen jäi muiden suunnittelijoiden varaan. Esteettömyden huomioiminen sisäänkäynneissä ja rakennuksen sisätiloissa jäi tältä osin ainoaksi huomioitavaksi seikaksi rakennushankkeessa.

Rakennuksen osalta annetaan suurpiirteisempien ohjeiden lisäksi myös suoria vaatimuksia varustetusta. Porrashuoneilta ja käytäviltä toivotaan viihtyisyyttä ja luonnonvaloa. Tässä kohteessa oli ulkoikkunalla varustettu porrashuone asetettu muutenkin lähtökohdaksi, mutta ARA:n rahoitusta tavoittelevassa kohteessa se tuli viimeistään tässä vaiheessa ottaa huomioon. Portaiden tulee olla suorasyökyisiä, joiden molemmin puolin on käsijohde. Asunnoilta edellytetään myös oleskeluparvekkeita, joiden lasittamista ARA suosittelee. (Suunnitteluopas, 5.) ARA ottaa myös yksityiskohtaisesti kantaa rakennushankkeen taloudellisuuteen, energiatehokkuuteen, terveellisuuteen ja elinkaariajatteluun, mutta niiltä osin suunnittelutyötä ei tässä opinnäytetyössä avata.

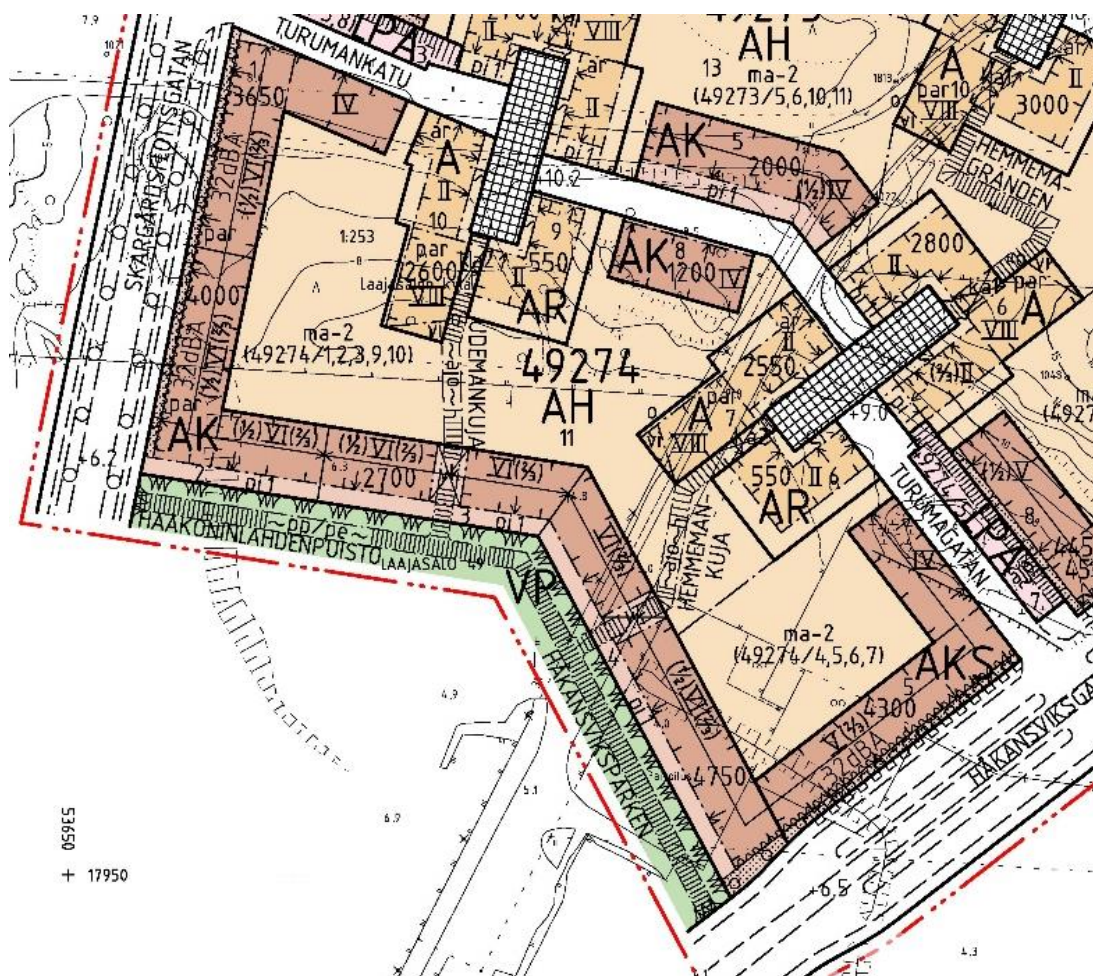
Suurin vaikutus suunnitteluoppaalla oli asuntosuunnitteluun. Asunnolta odotetaan toimivuutta, joustavuutta ja esteettömyyttä. Lähtökohtaisesti asunnot pyritään sijoittamaan yhteen tasoon. ARA suosittelee pienimmän pienasuntotyypin pinta-alaksi 35 - 40 m². (Suunnitteluopas, 8.) Suunnittelussa pyrittiinkin välttämään tätä pienempiä asuntotyyppisiä. Asuntojen sisäisille toiminnoille Suunnitte-

luopas asetti edellytyksiä mm. eteistilojen ja keittiöiden mitoitukselle, sisääntulonäkymille sekä tilojen keskinäisille etäisyyksille ja huoneiden minimimitoitukselle (Suunnitteluopas, 8-9). Nämä edellytykset olivat suunnittelun kannalta miellyttäviä toteuttaa. Osa ohjeista toteutettiin siitä huolimatta alimitoitettu, joskin tulkinnanvaraisesti. Suunnittelun kannalta kaikki asetetut edellytykset olisivat olleet toteutettavissa, mutta kaikki rakennushankkeen osapuolet eivät puoltaneet näitä ratkaisuja.

Apu- ja yhteistilojen osalta ARA:n ohjeet ovat suurelta osin tavanomaista tiukemmat. Eri varastointitarpeille annetaan laskukaavat, jotka määrittävät tilantarpeen. Tässä suunnittelukohteessa kaikki yhteistilat tarkastuslaskettiin ARA:n ohjeiden mukaan ja varmistuttiin niiden täyttävän annetut ehdot. Talopesula ja kuivaushuone poikkeuksellisesti ylittää annetut ehdot. Talosaunan osalta asema-kaava oli ARA:n ohjeita määrävämpi ja vaativampi, joten tältäkin osin ARA:n ohjeet täyttyivät.

3.5 Tontti 8

Suunnittelun kohteena oli asuinkerrostalo tontille 8 korttelissa 49274. Tontti 8 on AK-korttelialueella ja laajuudeltaan 14 m x 30 m. Sille osoitettu rakennusoikeusalue on 13 m x 30 m, jossa on määrätty rakentamaan kiinni rakennusoikeusalueen pohjoisrajaan, metrin päähän tontin rajasta. Rakennusoikeutta tontille on annettu 1200 k-m². Tonttia 8 koskevat seuraavat kaavamääräykset:

KUVA 3. Tontti 8 ote asemakaavasta 12010 (Helsingin kaupunki 2010)

	Asuinkerrostalojen korttelialue.	IV	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.
	Asumista palveleva yhteiskäyttöinen korttelialue. Alue on rakennettava yhtenäisen suunnitelman mukaan.	+10.2	Maanpinnan likimääräinen korkeusasema.
	Autopaikkojen korttelialue.		Rakennusala.
	Puisto.		Maanalainen tila, jonne saa rakentaa autopaikkoja ja teknisiä tiloja kahteen tasoon.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.		Nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.
	Osa-alueen raja.	(49273/11)	Suluissa olevat numerot osoittavat ohjeellisesti tontit, joiden autopaikkoja saa sijoittaa maanalaiseen pysäköintilaitokseen tai LPA-alueelle.
	Ohjeellinen alueen tai osa-alueen raja.		
	Likimääräinen alueen tai osa-alueen raja.		
	Ohjeellinen tontin raja.		
49	Kaupungin tai kunnanosan numero.		
49271	Korttelin numero.		
1	Ohjeellisen tontin numero.		
HAAKONINL	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.		
4300	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.		

KUVA 4. Tonttia 8 koskevia asemakaavamääräyksiä asemakaavasta 12010 (Helsingin kaupunki 2010)

3.6 Henkilökohtaiset lähtötavoitteet

Tärkeimmät suunnittelun lähtötavoitteet olivat suunnitella hyvää asumista ja viihtyisää ympäristöä. Rakennuksen arkkitehtuurin haluttiin olevan osa aluekokonaisuutta, mutta kuitenkin oma yksilönsä. Halusin rakennuksesta selvälinjaisen ja särmikkään, mutta kuitenkin rikkoa särmikkäitä linjoja jakamalla massaa julkisivullisilla elementeillä vertikaalisiin osiin ainakin maantasokerroksen osalta. Talon ohi kuljetaan enimmäkseen sen pohjoispuolelta ja halusin, että sen 30 metrin pohjoisjulkisivu jakaantuu pienempiin sektoreihin, jotta se ei tee kävelyreittiä tylsäksi. Halusin luoda mielenkiintoisen, avoimen mutta yksinkertaisen vaikutelman. Asemakaavassa oli määrätty julkisivumateriaaliksi paikalla muurattu tiili ja halusin tuoda sen ominaispiirteitä esiin. Tiilimuuraus on yksinkertainen, mutta sillä voidaan luoda eri limityksin monipuolista julkisivua. Tavoitteena oli palvella asukasta ja ohikulkijaa laadukkaalla suunnittelulla, joka on selkeä, mutta yksityiskohtainen.

Asuntosuunnittelussa tavoitteenani oli hyvä asuttavuus. En halunnut suunnitella liian pieniä asuntoja tai tiloja. Halusin säilyttää muuntojoustavuuden ja muistaa eri elämäntilanteet. Tärkeä tavoite oli myös luoda viihtyisyyttä ja elämyksellisyyttä asuntoihin ja yhteisiin tiloihin. Tavoitteena ei ollut ylellisyys, vaan kodikkuus ja luonnonvalon ja ympäristön hyödyntäminen. Halusin avata asunnot suotuisiin ilmansuuntiin ja avata pitkiä näkymiä läpi asunnon. Jokaiselle sisäänkäynnille tavoittelin suoraa näköyhteyttä ulos ikkunasta, koska koin sen tuovan ilmaa, valoa ja maisemia muuten niin pieniin eteisiin. Asuntopohjista halusin selkeitä ja suoralinjaisia, missä on tilaa myös vieraille. Suuremmissa asunnoissa halusin muistaa myös lapset. Pidän tärkeänä, että on tilaa levittää lelut lattialle tai että

huoneisiin mahtuu muutakin kuin sänky. Myös liikkumisen apuvälineille piti löytyä paikka sitä tarvitseville. Tavoiteltavana koin myös makuuhuoneiden soveltuvuuden useampaan eri kalusteratkaisuun. Nykyasuntosuunnittelussa koin myös turhaksi korostuneet kokoerot eri makuuhuoneiden välillä. Ajattelin myös, että viihtyisyyteen ja laadukkaaseen suunnitteluun panostaminen on vuokratilokohdeessa tärkeää. Epäviihtyisä elinympäristö vähentää asukkaan kytköksiä asuinpaikkaansa. Ajattelin, että hyvät asumisenpuitteet saa asukkaat arvostamaan asuinpaikkaansa ja kohtelevaan elinympäristöään hyvin. Epäviihtyisyys luo epäviihtyisyyttä.

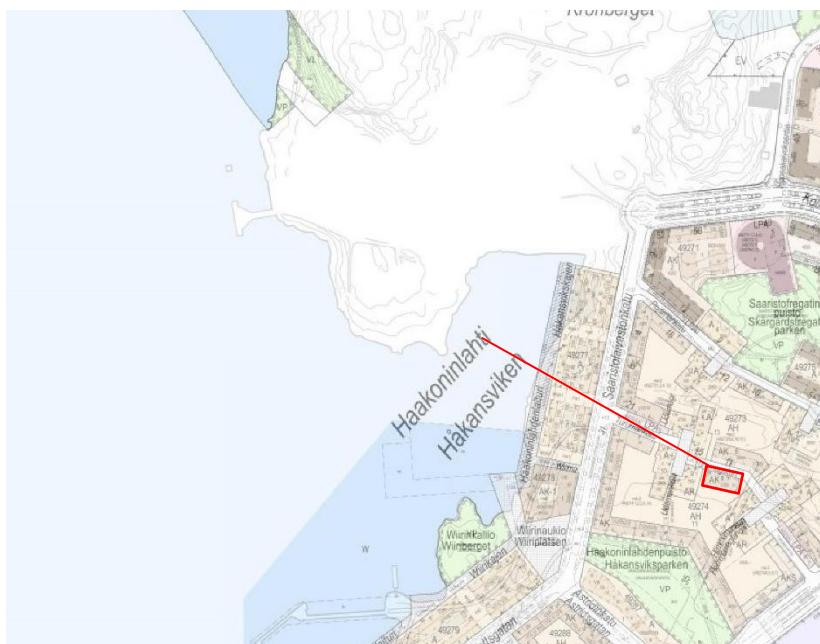

4 ASUINKERROSTALON ARKKITEHTISUUNNITTELU

Suunnittelutyö jakautui eri vaiheisiin. Lähtötietojen omaksumisen jälkeen työ eteni suunnitteluvaiheeseen, jossa ensimmäisenä selvitettiin rakennusmassan muotoa ja asuntojakaumaa peruserroksessa. Suunnitelmat etenivät yleisuontoisesta tarkastelusta yksityiskohtien määritykseen. Prosessia on kuvattu tässä luvussa.

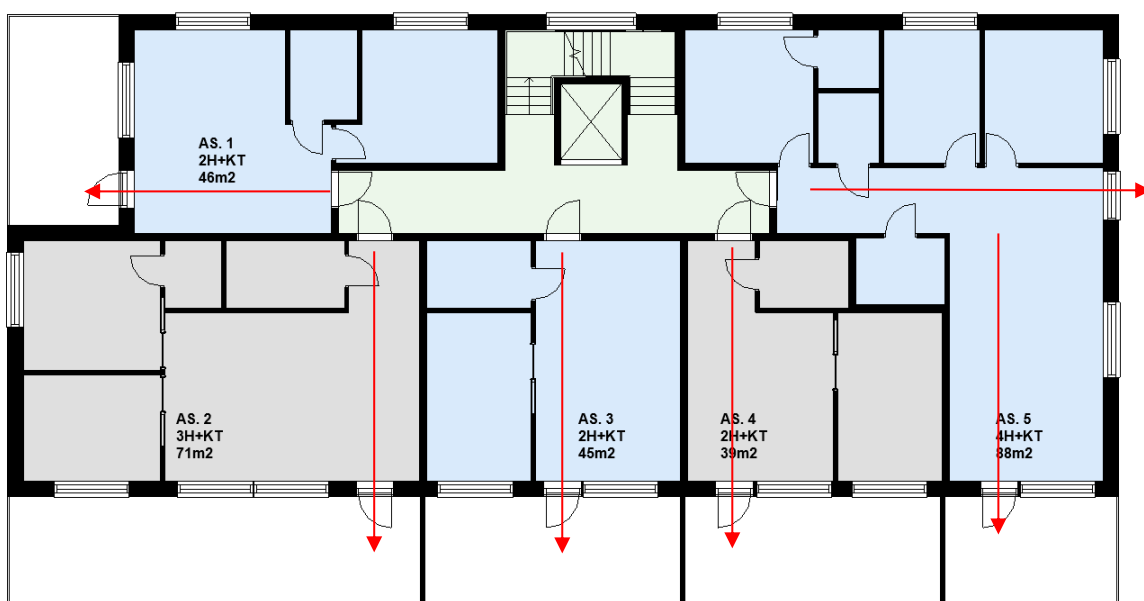
4.1 Massoittelu ja kerrostasojen tilajakaumien muodostuminen

Suunnittelu alkoi hakemalla rakennukselle ensin muoto rakennusoikeusalueen, tontin, ilmansuuntien ja lähiympäristön toimintojen perusteella. Jo varhaisessa vaiheessa oli selvää, että rakennuksen massalta halutaan yksinkertaisia muotoja. Lähiympäristön suunniteltu arkkitehtuuri on kulmikasta, suoralinjaista ja perustuu jo kaavassakin määrättyyn muurattuun julkisivuun, joten tontin 8 arkkitehtuurilla haluttiin pyrkiä noudattamaan lähiympäristön linjaa. Asemakaava ja rakentamistapaohje määräsivät rakennukselle tasakaton, joten tämä ohjasi massanmuotoa jo alussa. (Asemakaava; Rakentamistapaohje, 20.) Alustavien laskelmien jälkeen rakennuksen tulevista bruttoneliöistä antoivat myös omat rajoitteensa massan muodolle. Rakennusoikeusalue on rajattu niin tiukaksi, että tuleva massa tulisi täyttämään melkein koko alueen. Osoitettu rakennusoikeusalue on 13 x 30 m. Todettiin, että mikäli massa tulee jostain suunnasta osoitettua alaa pienemmäksi, haluttaisiin pituus pitää osoitetussa 30 metrissä. Rakennus sijoittuu kahden aukion väliin, joita kehystää matalammat rivitalot ja korostaa keskeltä nousevat tornitalot. Jos tontti 8 halutaan nähdä osana lamellitalorivistöä, joka kehystää korttelialuetta, on vaikutelma tehokkaampi pidemmällä massalla. Liian ty pistetty massa olisi korostanut rakennuksen yksittäisyyttä.

KUVA 5. Tontin vasemmasta yläkulmasta on mahdollista nähdä merelle (muokattu lähteestä kartta.hel.fi 2019)

Massoittelun kanssa samaan aikaan tehtiin myös kerrostasotutkielmia. Rakennuttaja oli asettanut tavoitteeksi asunnon keskikooksi 55 m². Tämä tarkoitti yhteensä 18-19 asuntoa. Tästä yhtälöstä saatiin viisi asuntoa peruskerrokseen. Asuntojakauma ja asuntojen näkymät vaikuttivat osaltaan massoitteluun. Todettiin, että rakennusoikeusalueen vasemmasta yläkulmasta on saatavilla merinäkömät (kuva 5). Alue on meren ympäröimä, mutta muissa suunnissa rakennukset ja maaston muodot tulevat merinäköalan esteeksi. Tämä johti ratkaisuun, jossa neljä asuntoa avattiin etelän yhteispihalle ja viides asunto parvekkeineen länteen kohti merta. Kaava määräsi tienpuoleiset parvekkeet tehtäväksi sisäänvetoina, joten rakennuksen massasta lohkaistiin vasemmasta yläkulmasta pala pois sisäänvedetylle parvekkeelle. Ulospäin tämä kuitenkin antaa vaikutelman ehyestä massasta. Pihan puoleiset parvekkeet tuli suunnitella ulokkeina, joita ei saa kannatella maasta. Massoitteluvaiheessa tämä tarkoitti eheää eteläpuoleista ulkoseinää. Pohjaratkaisuihin tämä vaikutti sillä tavoin määräävästi, että asuntoja ei ryhdytty ratkomaan erilaisia parvekeratkaisuja apuna käyttäen.

KUVA 6. Alustava sommitelma asuntojakaumasta ja avautumissuunnista (Mehtola 2019)

Kerrostasotutkielmissä pyrittiin alusta asti tehokkaaseen ja valoisaan porrashuoneeseen. Pitkiä käytäviä haluttiin välttää myös tehokkuuden saavuttamiseksi, mutta erityisesti viihtyisän porrashuoneen luomiseksi. Pitkät, pimeät porrashuoneen käytävät koettiin nykyasuntosuunnittelulle tyypillisenä epäviihtyisyystekijänä. Peruskerrokseen sijoittuu viisi asuntoa, joten täysin käytävättömään porrashuoneeseen ei yhden porrashuoneenratkaisulla päästy. Pimeiden käytävien vähentämiseksi hissikuilu sijoitettiin porrassyöksyn keskelle, joten avaruutta tuova porras ja laajempi ulkoseinä vähentävät suljetun käytävän määrää.

Peruskerroksen alustavan hahmon muodostuttua tutkittiin maantasokerroksen tilojen asemointia. Tässä vaiheessa ei ollut vielä päätetty, minkälainen ilmanvaihtoratkaisu rakennukseen tulee ja miten se vaikuttaa ylimmän kerroksen tilajakaumaan, joten alimman kerroksen tutkielmissa tuli huomioida eri vaihtoehdot. Alustavien laskelmien perusteella oli jo selvää, että kellari joudutaan kaikkien vaadittujen tilojen sijoittamiseksi joka tapauksessa rakentamaan, joten kaikkia yhteistiloja ei yritettykään mahduttaa maantasokerrokseen.

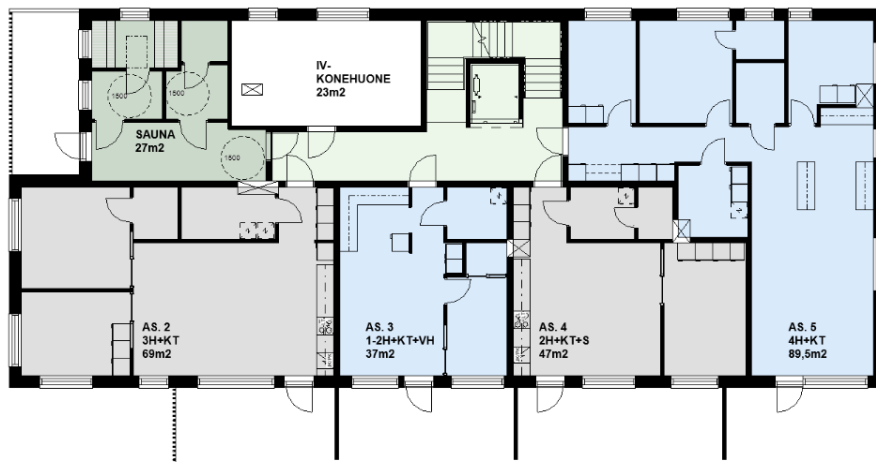
Eri vaihtoehdot huomioon ottaen maantasokerrokseen tulisi kolme tai neljä asuntoa. Asuntojen lukumääräkin tärkeämpi tekijä kerroksen suunnittelussa oli sisäänkäynnin sijainti ja erottuminen massasta. Kaupungilta saadun virheellisen kartta-aineiston perusteella sisäänkäynti sijoitettiin aluksi Turumankadun puoleisen ulkoseinän vasempaan laitaan, mutta myöhemmin selvisi Turumankadun katukorkojen olevan oikeassa laidassa suotuisimmat esteettömälle sisäänkäynnille. Sisäänkäynniltä haluttiin esteettömyyden lisäksi sääsuojaa ja erottuvuutta massasta. Tästä syntyi nopeasti sisäänvedetty kulma alimman kerroksen massaan. Tällä aikaansaatiin mielenkiintoista vaihtelua maantasokerrokseen, erottuvuutta sisäänkäynnille sekä sääsuoja sekä ulko-ovelle, että sille johtavalle luis-kalle. Sisäänvedettyä pääsisäänkäyntiä puolsi myös alueen rakennustapaohje (Rakennustapaohje, 20). Kaavassa säädettiin, ettei maantasokerroksen julkisivu saa antaa umpinaista vaikutelmaa. Tämä kaavamerkintä pidettiin alusta asti mielessä pohjaratkaisuja hahmoteltaessa. Muita karkeaan versiointiin vaikuttavia muuttujia olivat pyrkimykset luoda pääsisäänkäynniltä näköyhteys talon toisella puolella sijaitsevalle yhteispihalle. Alimpaan kerrokseen haluttiin luoda hengittävyttä näköyhteydellä talon läpi. Haluttiin myös, että alimmasta kerroksesta pääsee suoraan etelän yhteispihalle kulke-matta pohjoispuolen kautta.

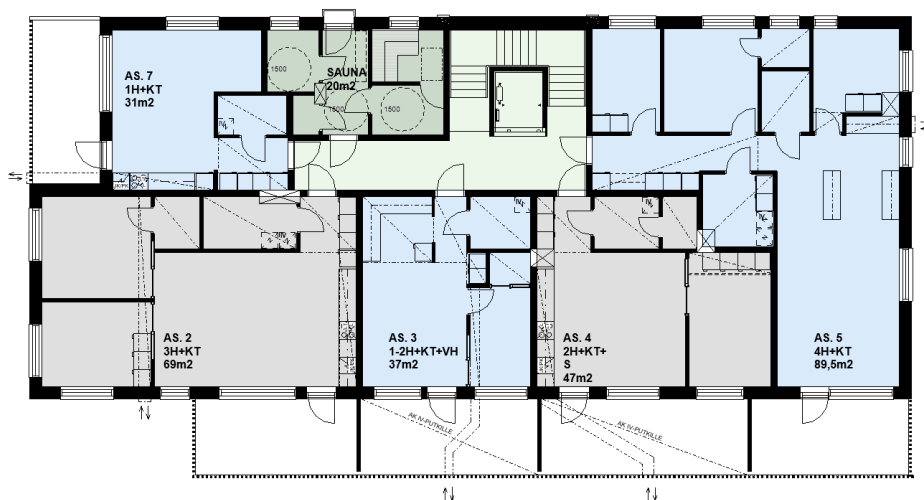
KUVA 7. Alustava tutkielma maantasokerroksen toiminnoista (Mehtola 2019)

Ylimmän kerroksen tilajakauma oli riippuvainen tulevasta ilmanvaihtoratkaisusta. Kaava määräsi talosaunan sijoitettavaksi ylimpään kerrokseen. Saunalle katsottiin paikka pohjois-länsikulmassa olevan asunnon kohdalta, josta saataisiin merinäköala saunan vilvoitteluparvekkeelta. Asunnon pinta-ala oli kuitenkin talosaunalle suhteettoman suuri, joten jäljelle jäävälle alalle mallailtiin ilmanvaihtokonehuoneenpaikkaa. Ilmanvaihtoratkaisusta tehtiin useampia eri tutkielmia. Kaava mahdollisti ilmanvaihtokonehuoneen sijoittamisen varsinaisen kerrosluvun yläpuolelle tietyin edellytyksin. Tässä vaiheessa otettiin tutkimuksiin myös vaihtoehto, jossa ilmanvaihtokonehuone sijoittuisi viidenteen kerrokseen ja ryhdyttiin selvittämään rakennuttajan ja rakennusvalvonnan kantaa siihen, että talosauna kaavasta poiketen nostettaisiin samaan korkeuteen. Tällä ratkaisulla saataisiin ylimpään ker-

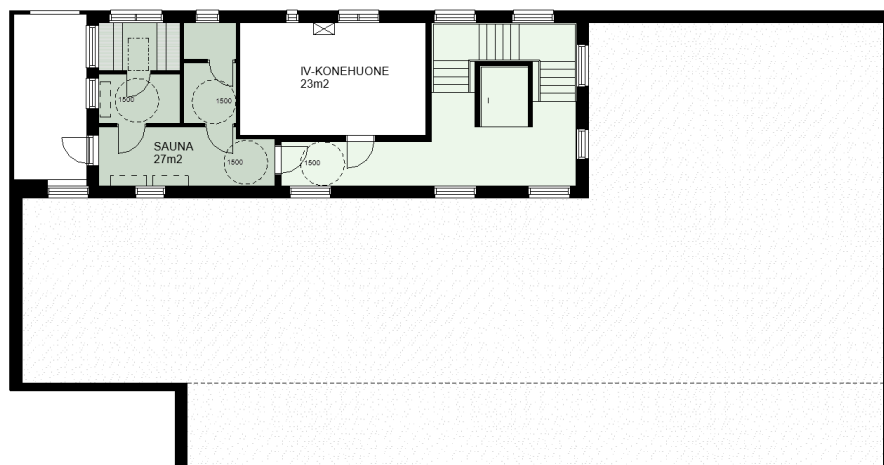
rokseen lisää asuinneliöitä ja talosaunalle saataisiin varmistettua hyvä sijainti hyvillä näkymillä. Ilmanvaihtoratkaisun etsiminen ja talosaunan sijoittuminen oli olennaista koko talon asunto- ja tilajauman sekä massoittelemalla kannalta.

KUVA 8. Sauna ja IV-konehuone sijoitettuna 4. kerrokseen (Mehtola 2019)

KUVA 9. Sauna sijoitettu 4. kerrokseen ja huoneistokohtainen ilmanvaihto (Mehtola 2019)

KUVA 10. Sauna ja IV-konehuone sijoitettuna kattokerrokseen (Mehtola 2019)

Itse pidin huoneistokohtaista ilmanvaihtoratkaisua mahdollisesti huonommin perusteltuna ratkaisuna. Talokohtainen ilmanvaihto on asukkaan kannalta mahdollisesti huoltovapaampi ja sen säännöllinen huolto- ja puhdistustyöt eivät vaadi käyntiä kaikissa asunnoissa. Myös ilmanvaihdon ilmanottoaukkojen sijoittuminen osassa asunnoista etelän seinustalle aiheutti epäilyksen asuntojen mahdollisesta ylikuumenemisesta.

4.2 Asuntosuunnittelu

Asuntosuunnittelun keskeisimmät tavoitteet olivat turvata hyvä asuminen ja suunnitella selkeitä asuntotyyppejä, jotka parhaimmillaan toimivat myös muuttuvissa elämäntilanteissa. Asuntojakauma ja asuntojen sijoittelu porrashuoneeseen nähden vakiintuivat paikalleen jo suunnittelun alussa tilaja-kaumia tutkiessa. Jokaiseen huoneistoon tuli sisällyttää eteinen, oleskelutila, keitto- ja ruokailutila, makuutila, riittävä säilytystila ja kylpyhuone sekä parveke tai asuntopiha. Rakennuttaja halusi erityisesti eri kokoisia kaksioita. Yksiöitä ei välttämättä tarvittu lainkaan. Yli sadan neliön asunnot olivat poissuljettuja. Näillä ohjeilla luonnosteltiin eri kokoisia asuntoja, joiden keskipinta-alaksi haluttiin 55 m². Lopullisiin suunnitelmiin tuli 18 asuntoa, joiden keskipinta-ala on 56,6 m².

Peruserroksessa on viisi asuntoa: asunto 1 2H+KT 52 m², asunto 2 3H+KT 68,5 m²,

asunto 3 1-2H+KT+VH 36 m², asunto 4 2H+KT 45 m² ja asunto 5 4H+KT+KHH+VH 86,5 m².

KUVA 11. Kerroksien 2.-4. pohjapiirustus (Mehtola 2019)

4.2.1 Eteiset, makuuhuoneet ja säilytystilat

Sisäänkäynneiltä aukeaviin suoriin näkyymiin kiinnitettiin alusta asti erityistä huomiota. Haluttiin, että sisään tultaessa näkyy mieluiten ikkunasta ulos. Eteisissä tuli olla riittävästi säilytystilaa ja mahdollisesti tilaa myös penkille, mutta asunnon koosta riippuen haluttiin eteistila pitää kuitenkin mahdollisimman kompaktina ja käyttää mahdollisimman paljon neliöitä muuhun asumiseen.

Makuuhuoneista ei haluttu liian pieniä, vaan mahdollisuuksien mukaan niihin jätettiin tilaa myös eri kalustusvaihtoehdoille. Isommat huoneet toimivat joustavammin ja mahdollistavat esimerkiksi kahden lapsen lastenhuoneen (kuva 12). Erityisesti nykyään usein nähtävät 7 m² makuuhuoneet mahdollistavat usein vain yhden kalustamistavan eikä huoneisiin mahdu kahta sänkyä lattiatasoon. Tämä tekee asuinhuoneista käytöltään rajoittuneita. Tässä suunnitelmassa haluttiin ottaa huomioon mahdolliset tarpeet muutokselle.

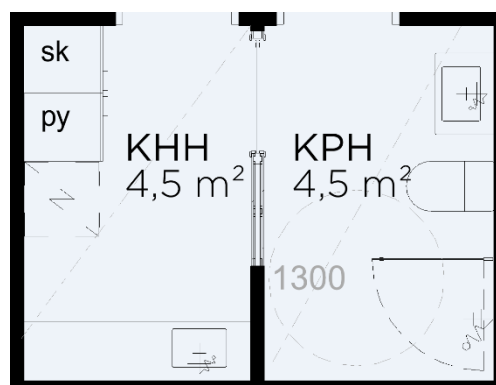
KUVA 12. Asunnon 2 makuuhuoneet ovat kalustettavissa monella tapaa (Mehtola 2019)

Asuntosauojen suunnitteluun suhtauduttiin lähtökohtaisesti hieman kyseenalaistaen. Saunoista syntyy kalliita neliöitä, joita nykyasukas ei välttämättä kaipaa. Koettiin, että laadukas talosauna on edullisempi ja ympäristöystävällisempi ratkaisu saunomisen mahdollistamiseen. Saunat kuitenkin huomioitiin asuntosuunnittelussa. Kolmioon sijoitettiin vaatehuone siten, että se voidaan vaihtoehtoisesti rakentaa myös saunaksi. Isoimmassa perheasunnossa vaatehuone eriytettiin saunan paikalta, mutta saunan sijaan voidaan toteuttaa kodinhoitohuone, mikä isossa perheasunnossa koettiin mahdollisesti tarpeelliseksi (kuva 14). Joihinkin asuntoihin ei tullut vaatehuonetta lainkaan, mutta tämän sijaan niihin sijoitettiin runsaasti kaappitilaa. Suunnittelun edetessä rakennuttajan päätöksellä kaikista asuntokohtaisista saunoista luovuttiin. Tällä ratkaisulla saunoista vapautuneet neliöt voitiin käyttää säilytystilan riittävyyden varmistamiseen.

4.2.2 Kylpyhuoneet ja vessat

KUVA 13. Taittavat suihkuseinät pitävät suihkun vastapäisen seinän kuivana, jolloin sen kalustaminen helpottuu (Mehtola 2019)

KUVA 14. Asunnossa 5 on kodinhoitohuone, jota voi käyttää sekä eteisestä, että kylpyhuoneesta käsin (Mehtola 2019)

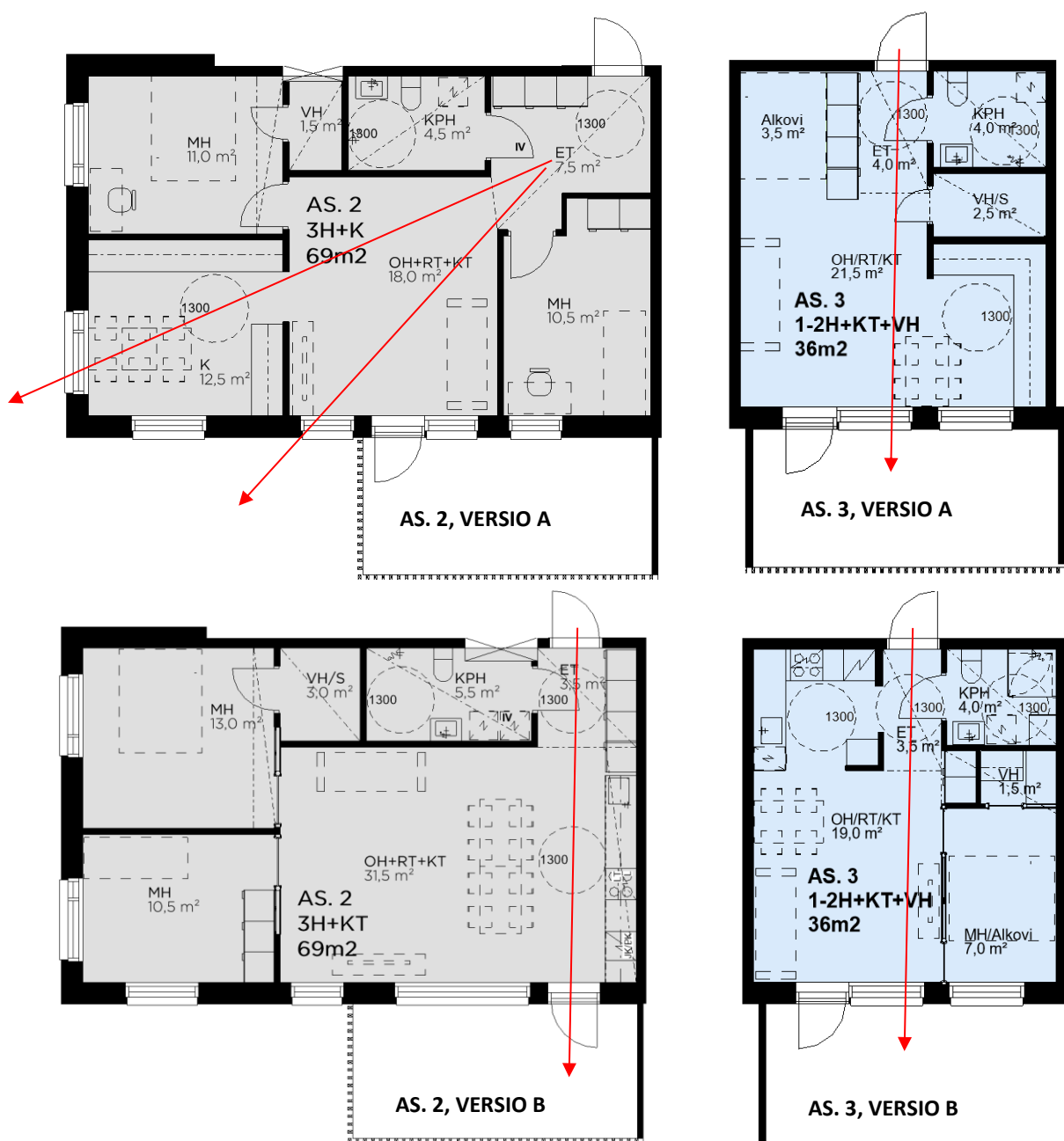
Kylpyhuoneet suunniteltiin siten, että niihin mahtuu myös pesutorni ja pyykkikaappi. Pyykkikaappi on nykyasunnoille tyypillinen varuste, jonka tarpeellisuus ei ollut itsestäänselvyys. Rakennuttajan päätöksellä pyykkikaapit kuitenkin suunniteltiin jokaiseen huoneistoon. Koska suunnittelussa oli jo aiemmin linjattu, että makuuhuoneisiin halutaan hieman väljyyttä, tarkoitti se, että jostain muualta joudutaan mahdollisesti säästämään. Kylpyhuonesuunnitelmissa haluttiinkin käyttää kaikki tila tehokkaasti ja varottiin ylimitoitusta. Suihkun vastainen seinä saatiin tehokkaasti käyttöön suojaamalla suihkunurkka nivelillisillä suihkuseinillä (kuva 13). Näin ollen vastapäisen seinän kalustus pysyy kuivana suihkun läheisestä sijainnista huolimatta, mutta ovat kuitenkin helposti käytettävissä suihkuseinän ollessa seinää vasten.

Tekniikkakuilut pyrittiin sijoittamaan lähelle kantavia väliseiniä tai ulkoseiniä. Tämä lisää huoneiston sisäistä muuntojoustavuutta, kun kaikki huoneiston sisäiset rakenteet ovat purettavissa ja tekniikkakuilut eivät jää keskelle tilaa rajoittamaan sen uudelleen suunnittelua. Normaaliin asumiseen tällä ei ole vaikutusta, mutta suunnitelmassa haluttiin ottaa huomioon tulevaisuudessa mahdollisesti muuttuvat tarpeet ja vaatimukset.

4.2.3 Keittiöt ja oleskelutilat

Nykyasuntosuunnittelulle tyypilliseen tapaan pohjaratkaisuista valikoitui jatkoon ne, joissa oleskelu-, keittiö- ja ruokailutila muodostavat yhden tilakokonaisuuden. Pienemmissä asunnoissa tämä tuntui toimivalta ja avaruutta lisäävältä ratkaisulta, mutta perheasunnoissa se herätti kysymyksiä. Asunto 5 muodostui kalustettavuudeltaan ja muodoltaan perheen tarpeisiin sopivaksi, mutta asunto 2 herätti keskustelua. Asunnosta 2 oli tarkastelussa myös versio, missä keittiö oli eriytettyä etelä/länsikulmaan ja toinen makuuhuone oli tuotu sisäänkäyntiä vastapäätä (kuva 15). Osa rakennushankkeen osapuolista kuitenkin olivat mieltyneempiä keittiöön osana olohuonetta, mikä osaltaan myös mahdollisti suoran näkymän asunnonovelta ulos. Toisaalta myös hylättyssä versiossa näköyhteys eteisestä ulos olisi ollut saavutettavissa. Hylätty versio A olisi vapauttanut asunnon kulmapalan yhteistiloille ja

olisi samalla myös mahdollistanut keittiön mahdollisen epäsiisteyden kätkemisen seinän taakse. Versiossa, missä keittiö on osana olohuonetta, voi mahdollinen epäsiisteys keittiössä luoda kaaoksen tuntuja koko oleskeluvyöhykkeelle. Keittotilojen sijoittuminen usein pimeälle seinustalle siten, että keittiössä työskentely tapahtuu selkä kohti ikkunaa, on niin ikään ominaista nykyasunnoille. Asunto-suunnittelun alussa useammasta huoneistosta versioitiin myös pohjapiirustuksia, missä keittiö sijoituu lähelle ikkunaa, mutta osa rakennushankkeen osapuolista ei nähnyt tällä lisäarvoa. Esimerkiksi asunto 3 oli joissain luonnoksissa esitetty melko perinteisenä yksinä, missä keittiö sijoittui kylpyhuoneen taakse omaan nurkkaukseensa ja makuualkovi eteisen viereen asunnon pimeälle puolelle (kuva 15). Jatkosuunnitteluun valikoitui kuitenkin versio, missä keittonurkka ja makuualkovi vaihtoivat paikkaa. Tällä tavoin yksiöstä saadaan kaksio, kun makuualkovin sijaan saadaan makuuhuone (kuva 15). Tämän pohjaratkaisun todettiin vastaavan paremmin nykyasumisen vaatimuksiin.

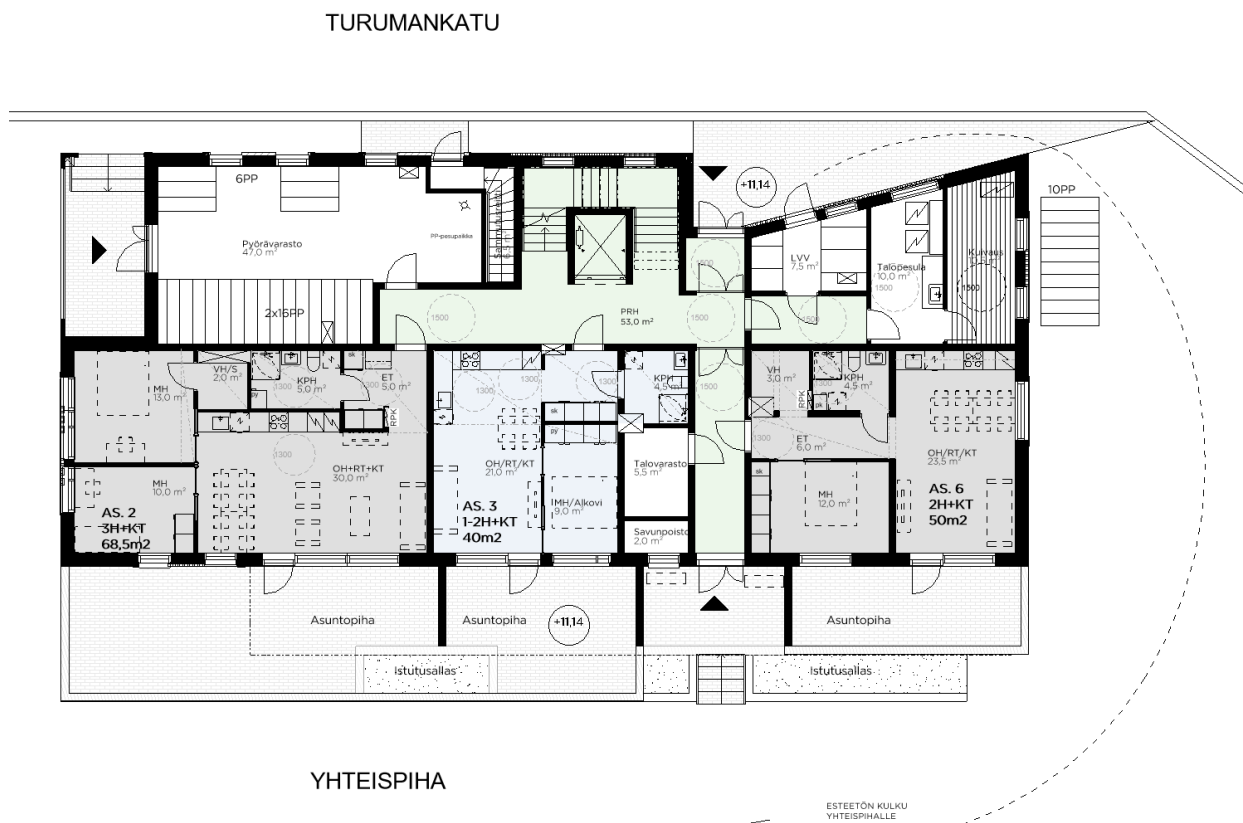

KUVA 15. Asunnoista oli alussa useampia versioita. Kaikissa pyrittiin säilyttämään näkymät läpi asunnon (Mehtola 2019)

4.3 Yhteistilat

Yhteistiloista haluttiin valoisat ja viihtyisät. Koko asuinalueen kaavoituksessa korostuu yhteistilojen merkitys ja suunnittelussa haluttiin kunnioittaa kaavan henkeä. Suunnitelmilla ei haluttu erityisesti korostaa yhteisöllisyyttä tai muuta ihmisten välistä kommunikointia, mutta sille haluttiin luoda kuitenkin sen mahdollistavat puitteet.

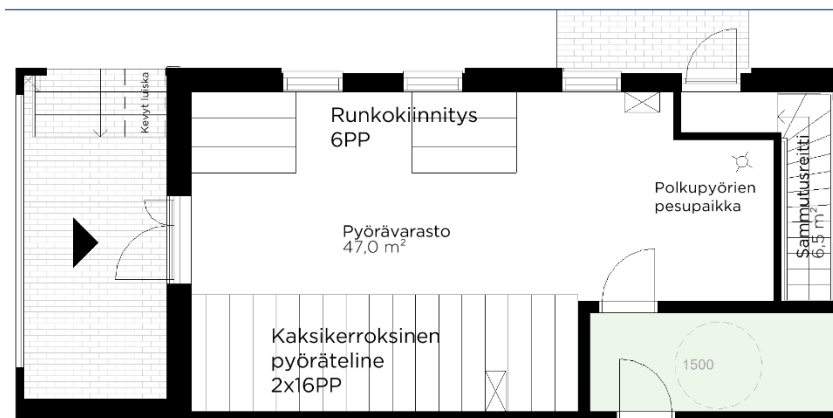

KUVA 16. Maantasokerroksen pohjapiirustus (Mehtola 2019)

Kerrostalojen yhteistilat ovat usein pimeitä ja kolkkoja. Tässä suunnitelmassa pyrittiin tekemään yhteistiloista avoimia, rauhallisia ja hengittäviä, jossa muiden asukkaiden kohtaamiselle arkisten toimintojen parissa on kohtalaiset edellytykset. Yhteistilojen viihtyisyys ja sijainti maanpinnalla mainitaan myös rakennustapaohjeessa (Rakentamistapaohje, 22). Kohteesta piti kuitenkin tulla tehokas, joten ylimääräistä tilaa rakennukseen ei suunniteltu. Viihtyisyys ja valoisuus piti saada luotua muilla keinoin kuin väljyyttä lisäämällä. Oli selvää, että maantasokerrokseen halutaan asuntoja eteläpuolelle ja yhteistiloja pohjoispuolelle. Pohjoispuolen tilat maantasokerroksessa ovat sijaintinsa puolesta vähemmän yksityisiä. Ohikulkuliikenne ja talon asukkaista muodostuva liikenne kulkee näiden tilojen ikkunoiden ohi. Tältä osin maantasokerroksesta löytyi luontevaa tilaa yhteistilojen sijoittamiselle. Käytön tai viihtyisyyden kannalta vähemmän arvokkaat tilat sijoitettiin kellariin.

4.3.1 Ulkovälinevarasto ja talopesula

Maantasokerrokseen päätettiin sijoittaa polkupyörä- ja lastenvaunuvarasto sekä talopesula. Polkupyörille ja lastenvaunuille suora yhteys ulos oli yksi tärkeimmistä tekijöistä varaston paikkaa suunniteltaessa. ARA:n suunnitteluohjeet ja asemakaava mitoittivat polkupyörille ja lastenvaunuille varattavan tilan suuruuden (Suunnitteluopas, 10). Mahdollisuuksien mukaan haluttiin kuitenkin varata myös hieman ylimääräistä tilaa, koska polkupyörävarastot ovat usein täynnä ja niiden käytettävyys kärsii.

KUVA 2. Polkupyörävarastoon sijoitettiin myös pesupaikka pyörille (Mehtola 2019)

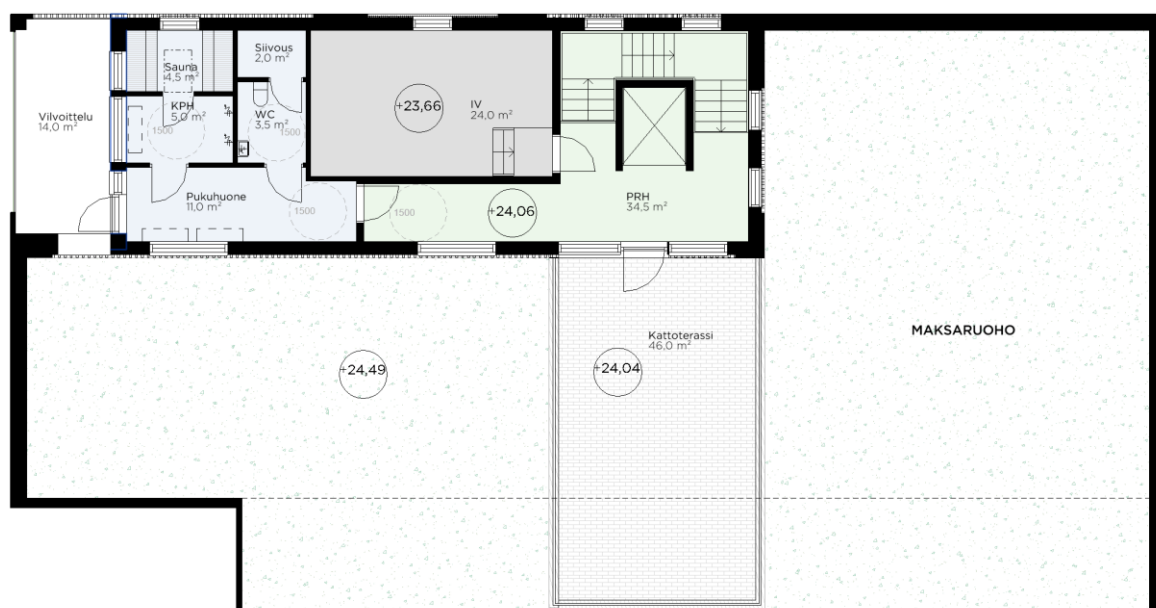
Kruunuvuorenrannan asuinalueen liikenne nojaa joukkoliikenteen lisäksi paljon myös kevyeen liikenteeseen, joten tulevaisuudessa voidaan polkupyörien arvella jopa lisääntyvän (Osayleiskaavan selostus, 35). Tässä suunnitelmassa polkupyörävarastolle osoitettu pinta-ala ohjasi valitsemaan polkupyörien kaksikerroksisia säilytysratkaisuja. Tällä tavoin saatiin sijoitettua samaan tilaan kaksinkertainen määrä pyöriä. Varastoon suunniteltiin myös vesipiste pyörien ja muiden välineiden pesua varten (kuva 17). Esteetön kulku varastoon kulkee porrashuoneen kautta, mutta varastoon pääsee polkupyörien kanssa myös suoraan ulkokautta loivia portaita pitkin, joihin suunniteltiin kevyt luiska. Asemakaava kielsi maantasokerroksen julkisivun antamasta umpinaista vaikutelmaa, joten varastoon suunniteltiin isot ikkunat. Isot ikkunat tuovat luonnonvaloa ja mahdollistavat varaston käytön tulevaisuudessa myös jossain toisessa käyttötarkoituksessa. Tulevaisuudessa tarpeiden mahdollisesti muuttuessa voi varastosta pienillä muutostöillä saada asunnon tai liiketilan. Yhteistilojen isot ikkunat nostetaan esiin myös rakentamistapaohjeessa (Rakentamistapaohje, 22).

Pääsisäänkäynnin viereen sijoituivat lastenvaunuvarasto, talopesula ja kuivaushuone. Myös näihin tiloihin suunniteltiin isot ikkunat luomaan avointa ja hengittävää vaikutelmaa julkisivuun sekä tuomaan luonnonvaloa pyykkitupaan. Lastenvaunuvarasto sijoittui pääsisäänkäynnin välittömään läheisyyteen, jotta se olisi helposti käytettävissä niin sisä- kuin ulkokautta. Talopesulat ovat usein sijoitettuna kellariin, mutta tässä suunnitelmassa sen luonne haluttiin muuttaa viihtyisämmäksi ja tuoda se helposti saavutettavaksi heti sisäänkäynnin viereen rakentamistapaohjeen mukaisesti. Maantasosta on lyhyempi matka viedä pyykit ulos kuivumaan ja sen sijainti luo parhaimmillaan myös hieman lisää elämää maanpinnalle kellarisijaintiin verrattuna. Maantasokerrokseen mahtui vielä talovarasto. Sen sijainti maantasokerroksessa tuntui johdonmukaiselta ottaen huomioon siellä säilytettävän taloyhtiön

yhteisiä tavaroita, joita tarvitaan mahdollisesti ylläpitotoissa, tai oleskeluun liittyviä tarvikkeita. Lumi-harjoille ja muille tarvikkeille hyvä paikka on lähellä käyttökohdetta. Mahdolliset pihakalusteet tai muut yhteiset tarvikkeet on myös hyvä sijoittaa kellarin sijaan maantasolle, jossa niiden käyttö todennäköisesti tapahtuu.

4.3.2 Talosauna

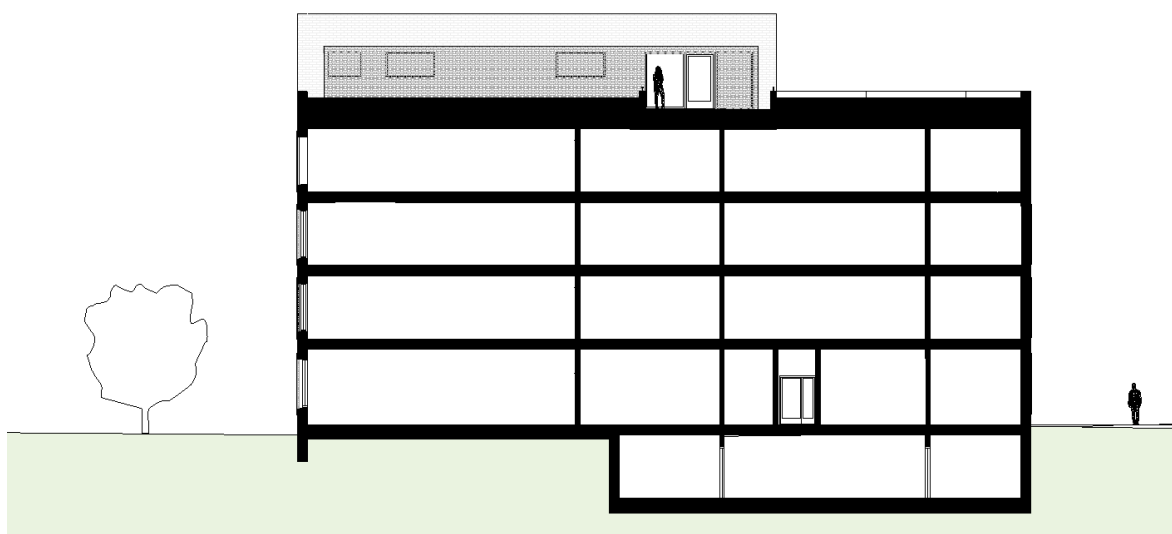
Asemakaava määräsi talosaunan sijoitettavaksi rakennuksen ylimpään kerrokseen. Heti alussa sauna suunniteltiin 1. asunnon kohdalle avautumaan länteen ilta-auringon ja merinäköalan suuntaan. Tälläkin osin haluttiin kunnioittaa kaavan ja rakentamistapaohjeen henkeä yhteistilojen merkityksestä. Sauna aputiloineen ei kuitenkaan ole suuruudeltaan yhteneväinen asunto 1:n kanssa, joten sen kylkeen jäi 20 m² ylimääräinen tila. Tähän paikalle soviteltiin ilmanvaihtokonehuonetta (kuva 7). Asuntoa siihen ei voinut sijoittaa sen pienestä koosta ja huonosta sijainnista johtuen. Rakennuttaja ei kuitenkaan nähnyt tätä versiota kehityskelpoisena, vaan pyysi ennemmin tutkimaan asuntokohtaisen ilmanvaihtojärjestelmän tuomia mahdollisuuksia (kuva 8). Tämä johti siihen, että sauna piti ottaa pois alkuperäiseltä paikaltaan ja sen tilalle suunniteltiin yksiö. Saunanpaikka vaihtui entisen iv-konehuoneen tilalle ja sen näköalat ja vilvoittelumahdollisuudet heikkenivät oleellisesti. Tässä ratkaisussa tuntui, ettei kaavoittajan ajatus yhteistilojen merkityksestä täysin toteutuisi. Tämän havainnon jälkeen ryhdyttiin tutkimaan vaihtoehtoa iv-konehuoneen sijoittamiseksi katolle ja saunan nostamista samaan korkeuteen entiselle paikalleen avautumaan länteen. Asemakaava mahdollisti konehuoneen sijoittamisen katolle, mutta saunan osalta sille piti kysyä rakennusvalvonnasta ja kaavoittajalta alustavaa mielipidettä. Viranomaisilta saadun alustavan hyväksynnän jälkeen päätettiin tämä versio ottaa jatkosuunnitteluun (kuva 18).

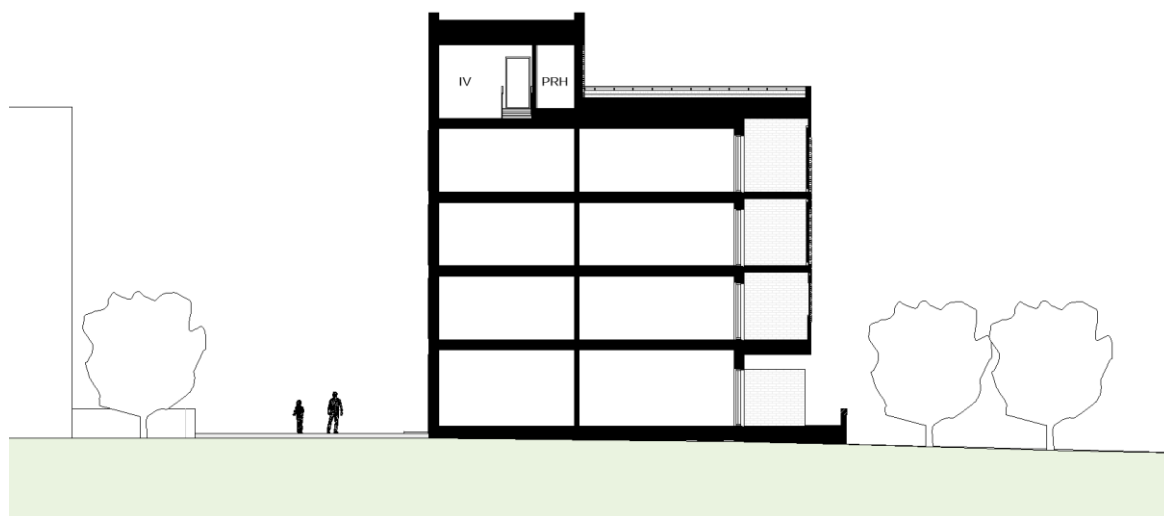
KUVA 3. Kattokerroksen pohjapiirustus (Mehtola 2019)

4.3.3 Kattoterassi

Saunan sijoituttua katolle, nähtiin myös mahdollisuus kattoterassin suunnitteluun. Kattoterassista ei haluttu tarpeettoman laajaa, eikä sitä haluttu suunnitella suoraan saunan yhteyteen, saunalla ollessa käytössä jo vilvoitteluparvekkeen merinäköaloineen. Kattoterassin ovi sijoitettiin porrashuoneeseen ja se palvelee asukkaita saunavuoroista riippumatta. Kattoterassin esteettömyys mahdollistettiin porrashuoneen lattiapinnan nostolla 40 cm normaalia kerroskorkeutta ylemmäksi. Tässä nostossa kulkevat ilmanvaihtoputket talon itäosista iv-konehuoneeseen (kuva 20). Ilman lattiapinnan nostoa olisi putket pitänyt kuljettaa esimerkiksi kattokerroksen julkisivuun koteloimalla, mitä haluttiin välttää. Terassin kohdalla käytettiin muuta yläpohjaa tehokkaampia lämmöneristeitä, joilla päästiin ohuempiin rakennepaksumuksiin. Näin saatiin terassipinta tasattua porrashuoneen tasolle (kuva 19).

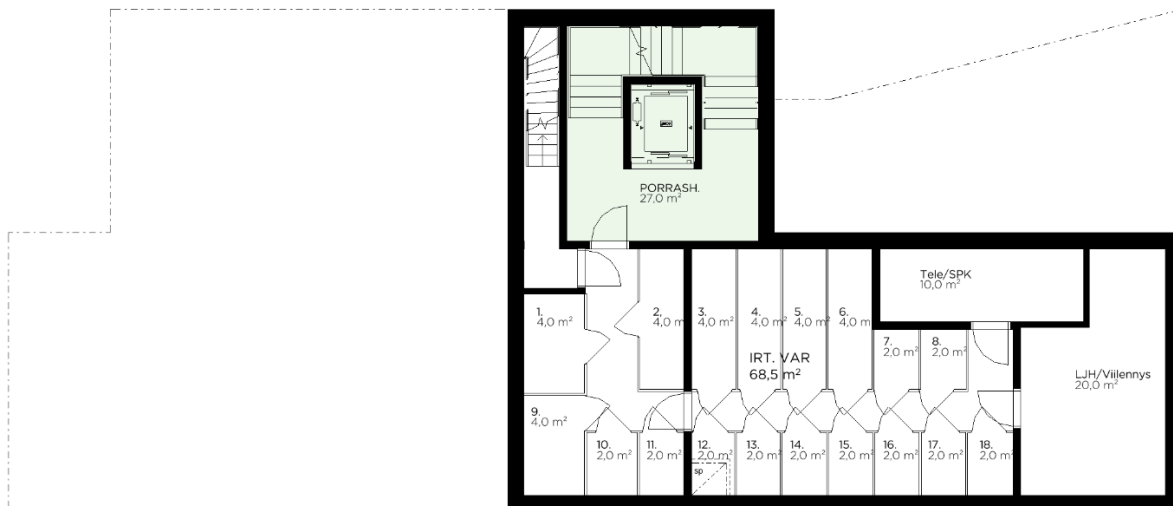
KUVA 5. Leikkauskuvasta näkee, kuinka terassirakenne on muuta yläpohjaa matalampi (Mehtola 2019)

KUVA 4. Porrashuone on ilmanvaihtokonehuonetta korkeammalla (Mehtola 2019)

4.3.4 Kellari

Kellariin sijoitettiin kaikki loput tilat, mitkä eivät maanpäälle mahtuneet. Tekniset tilat sijoittuivat ilman muuta kellariin, koska niiden sijainti ei ole asuttavuuden kannalta keskeinen. Irtaimistovarastot sijoituttuivat myös luontevasti maan alle. Irtaimistovarastot eivät tarvitse luonnonvaloa ja ne ovat paloteknisesti helppo osastoida kellariin. Irtaimistovarastojen mitoittamiseen ARA:lla oli ohjeet, joiden mukaan pienasunnoille tuli suunnitella varastotilaa 2 m^2 /asunto ja 3-4h asunnoille 4 m^2 /asunto (Suunnitteluopas, 10). Irtaimistovaraston tilat suunniteltiin tämän ohjeen mukaisesti.

KUVA 6. Kellarin pohjapiirustus (Mehtola 2019)

4.4 Julkisivut ja aukotus

Julkisivujen luonnosteluun vaikuttivat heti alussa massan muoto ja kaavamääräykset sekä rakentamistapaohje. Massasta oli muodostunut kulmikas ja selkeä. Kaava määräsi julkisivumateriaaliksi muuratun tiilen, jonka voisi myös rapata. Naapurirakennusten suunnitelmat haluttiin myös ottaa julkisivuissa huomioon. Tontille 9 ja tontin 10 matalalle osalle oli tulossa lähes mustia muurattuja rivitaloja ja tontin 10 korkealle osalle valkobetoinen tornitalo. Sama asetelma toistuu tontin 8 toisella puolella, tonteilla 7 ja 6. Pidettiin selvänä, että julkisivumateriaaliksi kaavassakin jo määrätty tiili jätetään näkyviin. Tiilen väriksi haluttiin jotain lämmintä ja ympäristöön sopivaa. Vertikaaliset valkoiset tornit ja horisontaaliset mustat rivitalot rakennuspaikan molemmin puolin sai hakemaan värisävyä jostain harmaasta alueelta. Tässäkin haluttiin liikaa olla korostamatta rakennuksen itsenäisyyttä. Rakentamistapaohjeessa lamellitalojen värimaailmaa kehoitetaan hakemaan materiaalien ominaisväreistä (Rakentamistapaohje, 21). Melko hillitty ja lämmin harmaa sopii hyvin valkoisen ja mustan kanssa, mutta samalla linkittyy osaksi lämpimän sävyistä lamellimuuria, joka rajaa korttelialuetta. Rakennuspaikan naapuriin, Turumankadun toiselle puolelle, tontille 5, on Arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Talli Oy suunnitellut punatiilisen kerrostalon. Näistä tekijöistä julkisivumateriaaliksi valikoitui harmaa tiili, missä on hieman punertavan sävyjä.

4.4.1 Pohjoinen

Julkisivupinnat haluttiin pitää melko yksiaineisina ja tiilen ominaispiirteitä korostaa. Pääsisäänkäynti sijoittuu pohjoisjulkisivulle. Pohjoispuolelta Turumankatua kulkee myös ohikulkeva liikenne, mikä koostuu lähinnä jalankulkijoista ja polkupyöräilijöistä. Tälle julkisivulle haluttiin tuoda muurauksen keinoin yksityiskohtia ja vaihtelevuutta. Massan ollessa selkeä ja helposti hahmotettavissa, haluttiin julkisivuun tuoda pienen mittakaavan yksityiskohtia tekemään siitä mielenkiintoinen jalankulkijoille. Yksityiskohdiksi ei kuitenkaan haluttu mitään kovin koristeellista ja monimutkaista, vaan päätettiin hyödyntää tiilen tarjoamia mahdollisuuksia. Isoihin pintoihin valittiin puolen kiven juoksulimitys, mutta valikoituja paikkoja korostettiin limitystä varioimalla. Aukkoja ja sisäänvetoja kehystettiin votsilimitetyin tiilireunuksin. Kehykset jämäköittävät julkisivua samalla luoden kiinnostavia poikkeamia julkisivupintaan.

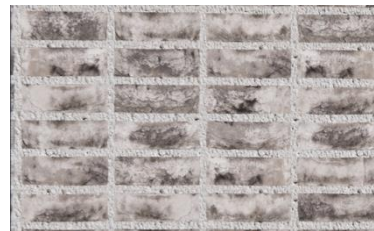

KUVA 7. Julkisivu pohjoisesta (Mehtola 2019)

Pohjoisen julkisivu jakautuu vaakasuunnassa kolmeen osaan. Ensimmäinen osa on pääsisäänkäynnin sisäänveto. Sisäänvedon kohdalla on sisäpuolella talopesula ja vaunuvarasto. Näiden tilojen ikkunat verhoiltiin pitsimuurauksella, jossa käytettiin samaa julkisivutiiltä. Tällä haluttiin rauhoittaa ja selkeyttää sisäänvedon julkisivupintaa ja korostaa sisäänkäyntiä. Pitsimuurauksen läpi pääsee valo molempiin suuntiin, mutta se antaa eheän vaikutelman ulospäin, eikä sisätilojen aukotus riko julkisivupinnan selkeyttä. Pitsimuuraus oli luonteva valinta verhoilla aukotusta ja korostaa sisäänkäyntiä, kun tiilen eri ominaisuudet oli muutenkin otettu käyttöön julkisivupinnan elävöittämiseksi. Sisäänvedon kohta kehystettiin samaa votsilimitystä käyttäen kuin muualla julkisivussa mm. aukotuksen kohdissa. Kaavassa määrättiin sisäänvedot tekemään julkisivusta poikkeavasta materiaalista, joten luultavasti sisäänvedossa käytettyä samaa tiiltä joudutaan lupavaiheessa käsittelemään poikkeamana. Pitsimuuraus ei ole täysin yhteneväinen julkisivupinnan kanssa, mutta materiaali on sama, toisin kuin kaavassa ja rakentamistapaohjeessa on ohjeistettu (Rakentamistapaohje, 21).

KUVA 9. Isot julkisivupinnat on tehty puolen ki-
ven juoksulimityksellä (Mehtola 2019)

KUVA 8. Votsilimitystä käytetään mm. aukotuk-
sen kehystämässä (Mehtola 2019)

Julkisivun toinen osa on porrashuoneen kohta. Tästä muodostui oma elementtinsä heti alussa. Porrashuoneeseen haluttiin ikkunapinta-alaa, mutta se haluttiin sitoa yhtenäiseksi teemaksi poikkeamaan muusta julkisivusta. Alhaalta ylös asti jatkuva vertikaalinen poikkeama julkisivupinnassa jakaa massaa pienempiin osiin ja tuo kaivattua vaihtelua yksiaineiseen pintaan. Tässä kohdassa alkaa myös yläpuolen puolikas kattokerros, johon sijoittuvat ilmanvaihtokonehuone ja talosauna. Tämä pitsimuurauskaistale yhdistää matalan ja korkean osan talosta kokonaisuudeksi. Tätäkään kohtaa ei haluttu korostaa itsetarkoituksellisesti ja liikaa, vaan käyttää tiilen monipuolisuutta hyväksi. Pitsimuurausta käytettiin peittämään porrashuoneen aukotus ja sitomaan koko julkisivukaistale yhtenäiseksi pinnaksi. Näin saatiin rauhallinen, mutta muusta julkisivusta poikkeava vertikaalinen pinta, josta muurauksen keinoin saatiin yksityiskohtainen ja kiinnostava. Pimeällä valo kuultaa muurauksen läpi porrashuoneesta ulos ja luo omanlaistaan tunnelmaa kadulle.

Kolmas osa pohjoisen julkisivua on porrashuoneen oikeanpuoleinen osa, johon maantasokerroksessa sijoittuu pyörävarasto ja sen sisäänkäynti. Tämä osa rakennusta on tältä julkisivulta viisikerroksista. Viidennen kerroksen aukotus on sisäänvedon ja porrashuoneen julkisivun tavoin verhoiltu pitsimuurauksella. Ilmanvaihtohuoneen ilmanottoaukko on harmaan alumiiniritilän takana. Ritilä on avattavissa ja ilmanottoaukko huollettavissa tätä kautta. Ritilän koko määräytyy julkisivupinnan muista tekijöistä. Ritilä jatkaa aukotuksen ja pitsimuurauksen linjoja. Tämä peittää yläpuolen muuten rauhallisesta aukotusrytmistä poikkeavan aukotuksen sekä luo julkisivuun jatkuvan teeman, joka alkaa sisäänvedosta, jatkuu porrashuoneen ulkoseinällä ja päättyy lopulta viidennen kerroksen parvekkeelle asti jatkuvaan pitsimuuraukseen. Tämä sitoo kaikki julkisivun tapahtumat yhteen ja samalla pilkkoo isoja pintoja lohkoihin. Maantasokerroksesta haluttiin tältä osin avoin ja rauhallinen. Päädyttiin isoihin ikkunaukkoihin, jotka hakevat rytmensä yläpuolen aukotuksesta. Ikkunat kehystettiin votsilimitetyin tiilireunuksin. Tässäkin kohtaa haluttiin välttää liikaa yrittämistä ja pyrittiin pitämään käytetyt korostamisen ja yksityiskohtien luomiskeinot vähäisinä. Julkisivupintaan sijoittui myös sammutusreitit oviaukko. Oviaukko sijoitettiin osaksi muuta aukotusta ja sidottiin samaan rytmiin. Ovea ei haluttu liiemmin korostaa, koska sen käyttö on satunnaista. Länsiseinustalla oleville parvekkeille tehtiin kurkistusaukot pohjoisjulkisivuun, jotka saivat linjansa yläpuolen pitsimuurauksesta ja alapuolen rakenteista.

Julkisivun ensimmäisellä ja kolmannella sektorilla sijaitsee huoneistojen pohjoisikkunat. Aukotuksesta haluttiin siisti, selkeä ja rauhallinen. Mahdollisuuksien mukaan pyrittiin myös tekemään mahdollisimman vähän erilaisia ikkunoita ja luomaan jatkumoa toistamalla samanlaisia ikkunasarjoja. Päätettiin sitoa kaksi samankokoista ikkunaa ikkunapariksi, joiden keskelle tulee pitsimuuraus. Kunkin ikkunaparia kehystää tiilireunus. Keskelle jäävän pitsimuurauksen alle kätkeytyy mahdolliset tuuletusikkunat. Näin julkisivupinta pysyy ehyenä, yksinkertaisena ja tyyliltään jatkuvana. Aukotuksen koko ja rytmi saatiin pysymään koko julkisivupinnalla samanlaisena. Sisäpuolella pitsimuurauksella peitetty tuuletusikkuna päästää valoa läpi ja luo erityislaatuista tunnelmaa hajoavalla valolla. Kehykset aukkojen ympärillä luo jämäkkyyttä ja selkeyttä. Suurin osa ikkunoista sijaitsee makuuhuoneissa. Ikkunat ovat kooltaan 10(+4) x 20. Koon koettiin olevan sopiva pienehköihin makuuhuoneisiin.

Asunnon 5 kohdalla yksi ikkunoista sijoittuu vaatehuoneeseen. Tämä hankaloittaa vaatehuoneen täysimääräistä käyttöä, mutta ikkunan sijoittelu lisää asunnon muuntojoustavuutta. Suunnitteluvaiheessa katsottiin, että tulevaisuudessa mahdollisesti muuttuvat olosuhteet ja tarpeet voivat edellyttää tiiviimpää asumista. Tällä aukotuksella on kyseiseen asuntoon mahdollista saada neljäs makuuhuone tilojen uudelleen järjestelyllä. Kyseinen vaatehuone suunniteltiin siten, että se voi toimittaa myös alkovin virkaa ja sinne voi sijoittaa työpöydän tai pinnasängyn. Liukuoven ollessa auki vaatehuoneen ikkuna tuo avaruutta myös makuuhuoneeseen. Yksi ikkunoista sijoittuu asunnon 1 kylpyhuoneeseen. Kylpyhuoneeseen haluttiin valoa, mutta aukon iso koko ja korkeus herättivät kysymyksiä epäkäytännöllisyydestä. Koko päätettiin kuitenkin pitää muun aukotuksen mukaisena ja varauduttiin esittämään erilaisia ratkaisuja kiusallisen näkyvyyden kylpyhuoneeseen poistamiseksi. Asunnon 1 aukotus suunniteltiin myös siten, että tarvittaessa oleskelutilasta on lohkaistavissa yksi makuuhuone lisää, jolloin yksi 10+4 x 20 ikkuna jää makuuhuoneeseen.

Aukotuksen rytmin ja koon löydyttyä pohjoisjulkisivu selkeytyi ja alkoi näyttää jämäkältä ja harkitulta. Ikkunan pielistä löytyi linjat myös muille julkisivun elementeille, millä haettiin kokonaisuudelle linjakkuutta. Arkkitehtuurilta haluttiin selkeitä, jatkuvia linjoja.

4.4.2 Itä

Itä on rakennuksen toinen lähestymissuunnista. Tältä julkisivulta ei toivottu erityistä huomiota herättävyyttä tai korostuksia. Pyrittiin vain siistiin ja selkeään ilmeeseen, joka on muiden julkisivujen kanssa sopusoinnussa. Yhtenevä teema tiilen ominaisuuksista tuotiin tällekin julkisivulle ja pyrittiin noudattamaan pohjoispuolella toimivaksi saatua linjaa. Isot pinnat suunniteltiin samalla puolen kiven juoksulimityksellä ja pitsimuurausta käytettiin joidenkin kohtien korostamiseen. Yksi ikkunapari kehysineen ja pitsimuurauksineen sijoitettiin tällekin sivulle yhdistämään aukotusta. Ullakko-osa ei juuri tältä sivulta näy katutasolle, mutta se suunniteltiin samoin periaattein kuin muut julkisivut. Aukotus verhoiltiin pitsimuurauksella antamaan massamaista vaikutelmaa. Kattokerrosta ei haluttu korostaa vaan ennemminkin antaa kiinteä ja selkeä vaikutelma.

Parvekkeet tekevät julkisivuun oman elementtinsä. Asemakaavassa kielletään pihan puoleisten parvekkeiden kannattaminen maasta. Tämä ohjasi suunnittelemaan parvekkeet omaksi, selvästi maasta

irti olevaksi kokonaisuudeksi. Vaikutelmaksi haluttiin ryhdikäs solidi. Tiilimuuraus jatkuu julkisivupinnasta parvekkeiden yli, mutta kylkiin on tehty parvekkeiden näkymiäkin avartamaan pitsimuuraus, mikä jatkuu yhtenäisenä kaikkien parvekkeiden läpi. Pitsimuurauksen ala- ja yläpinta asettuvat aukotuksen kanssa samoihin linjoihin. Rakentamistapaohjeessa (Rakentamistapaohje, 21) pihan puoleisilta parvekkeilta toivottiin myös epäsäännöllistä rytmitystä, mutta näin pienessä rakennuksessa se koettiin kömpelöksi. Rakennusvalvonnan kanssa tehdyssä yhteistyössä rakentamistapaohjeen noudattamatta jättämiseen parvekeratkaisun osalta ei ole esitetty kielteistä kantaa.

KUVA 10. Julkisivu idästä (Mehtola 2019)

Idän julkisivussa näkyy myös asuntopihojen reuna. Asuntopihoissa haluttiin jatkaa muurattua, yksi-aineista vaikutelmaa. Terassit kehystettiin tiilimuurauksella, joka sitoo ne osaksi rakennuksen massaa. Tällä saatiin aikaan ehjä kokonaisuus, jossa ei ole irto-osia. Idästä on nähtävissä myös asuntopihoja erottelevat väliseinämät. Seinäkkeitä ei haluttu nostaa kiinni parvekkeisiin, vaan pitää ne irti yläpuolen rakenteista. Tällä haettiin parvekkeiden massalle kelluvampaa ilmettä eikä haluttu antaa mahdollisuutta väärään mielikuvaan seinien kantavuudesta.

4.4.3 Etelä

Etelän julkisivu avautuu yhteispihalle. Parvekkeet ja terassit ovat tämän julkisivun merkittävin teema. Parvekkeet kehystettiin julkisivumateriaalilla. Parvekkeista haluttiin yksi, huomattava massa. Kehystyksellä siitä saatiin selkeä osa muuta rakennusta. Alimmille parvekkeille suunniteltiin tiilikaide rajaamaan parvekemassan alareunaa. Muille parvekkeille suunniteltiin mustat pinnakaiteet. Pinnakaiteet ovat melko eleettömät, eivätkä herätä suhteettoman paljon huomiota muuten tiilisessä julkisivussa. Musta väri on jämäkkä ja ajaton. Pinnakaiteita ei haluttu yrittää häivyttää pois näkyvistä esimerkiksi tiilen väriä käyttämällä. Kaiteet ovat kustannustehokkaat ja valoa läpäisevät. Julkisivuja suunniteltaessa pyrittiin huomioimaan valintojen kustannukset. Parvekekaiteet olivat selvä kohta,

joka saatiin toimimaan hyvin täysin perusratkaisulla. Parvekkeiden väliseinien kohdalla kulkee pitsimuuraus kapeahkona kaistaleena alhaalta ylös. Tällä saatiin parvekkeille suojaista kulmaa esimerkiksi parvekekaluston säilyttämiseen ja samalla vertikaalista linjakkuutta parvekemassaan. Pinnakaiteet jäävät näin myös enemmän taka-alalle, kun tiilipinta katkaisee kaiteet useampaan osaan.

KUVA 11. Julkisivu etelästä (Mehtola 2019)

Alimman kerroksen asuntojen terassit rajattiin parvekkeiden tapaan julkisivutiilellä. Putoamiskorkeus terasseilta maahan jäi alle 70 cm, joten suojakaiteita ei tarvittu. Tiilestä tehtiin kuitenkin matala kaide rajaamaan terasseja ja antamaan näkösuojaa. Tällä korostetaan myös rakennusmassan muotoa ja asuntopihojen osuutta osana sitä. Parvekkeiden ja asuntopihojen takaseinät on verhoiltu vaalealla koivurimalla. Tämä poikkeava julkisivumateriaali tulee asemakaavasta ja rakentamistapaohjeesta (Rakentamistapaohje, 21), mutta sillä haluttiin myös tuoda raikkautta julkisivuun. Tiilen yksinäisyyttä pyrittiin tältä osin rikkomaan ja sen vaikuttavuutta muualla korostamaan.

Terassien väliin jää porrashuoneen pihanpuoleinen sisäänkäynti ja pieni yhteinen terassialue. Tämä alue haluttiin asuntojen terasseja avoimemmaksi ja niistä erottuvaksi. Kaiteet jätettiin pois ja etureunaan tehtiin terassipinnan ja maanpinnan puolenvälin korkeudelle istutusaltat. Näin saatiin oven edusta näyttämään avoimelta ja lähestyttävältä pihan suunnasta, mutta myös turhat näköesteet pois terassilla istujalta. Tämä julkisivu avautuu etelään ja sisäänkäynnin kohta nähtiin otollisena paikkana istuskeluun. Tässä kohdin voi paistatella päivää ja tarkkailla pihan tapahtumia. Istutusaltaiden kasvit luovat viihtyisyyttä ja tästä voi seurata niiden keväistä heräämistä. Parvekkeiden ja terassien arkkitehtuuria ja suunnittelua kuvataan tarkemmin luvuissa *4.6 Asuntopihat ja terassit* sekä *4.7 Parvekkeet*.

Talon pohjoispuolella sijaitseva ullakkokerros ei pihalta katsottuna oikeastaan näy. Ullakko verhoiltiin muiden sivujen tapaan pitsimuurauksella ja ikkunat piilotettiin sen taakse kattoterassin aukotusta

lukuun ottamatta. Julkisivupinnan aukotus noudattaa muiden julkisivujen linjaa. Vasemmassa laidassa on samanlainen ikkunapari kuin pohjoisessa ja idässä pitsimuurauksineen ja kehyksineen. Parvekkeiden ja terassien aukotus on talon muihin ikkunoihin nähden poikkeuksellisen laajaa. Asuntojen oleskelutilat on aukaistu isoin ikkunoin ja lasiovin pihan suuntaan. Yläpinnan korko on sama kuin muissa ikkunoissa, jotta yleisilme pysyy rauhallisena niin sisällä kuin ulkona. Kokonaisuudessaan etelän julkisivua suunniteltaessa pidettiin mielessä selkeys, tiukka materiaalipaletti, tiilen ominaisuudet ja hillitty värien käyttö. Parvekkeet ja terassit erottuvat selkeinä ulokkeina massasta, mutta julkisivutiili sitoo ne kuitenkin osaksi sitä. Päämassasta erottuvat ulokkeet haluttiin sitoa selkeästi ja voimakkaasti osaksi kokonaiskuvaa, eikä jättää niitä puolitiehen tai tehdä niille omaa, erottuvaa julkisivuteemaa.

4.4.4 Länsi

Länsi on toinen rakennuksen lähestymissuunnista, joka näkyy tielle. Julkisivun massa on muodokas, joka syntyy parvekeulokkeesta, terassien tiilireunuksesta ja ullakkokerroksen saunasta. Julkisivulla on myös asunto 1:n parvekkeet ja pyörävaraston sisäänkäynti. Parvekkeet on tehty sisäänvetona rakennuksen kulmaan. Parveketorni on suunniteltu osaksi julkisivupintaa. Tiilimuuraus jatkuu parvekkeiden julkisivupinnassa. Etelänparvekkeilta tuttu pinnakaide on myös näillä parvekkeilla. Julkisivumuuraus kulkee parveketornin sivussa luomassa suojaisaa nurkkaa parvekkeille. Samalla parvekkeelle jatkuva muuraus saa oikeanpuoleisen aukotuksen näyttämään keskitetyltä.

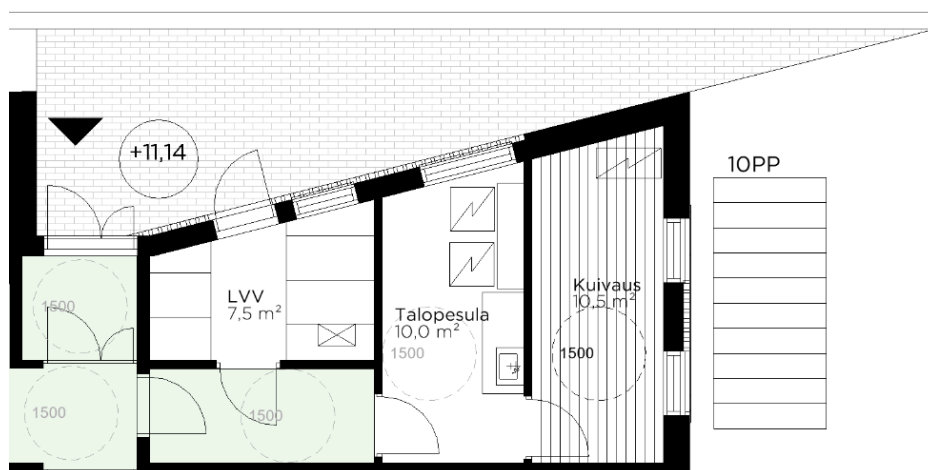
KUVA 12. Julkisivu lännestä (Mehtola 2019)

Aukotus parvekkeille on iso. Julkisivun muu aukotus on muunnos muilla julkisivuilla nähdystä ikkunaparista. Ikkunaparista tehtiin muunnos, johon tuli kahden sijaan kolme isoa ikkunaa ja ikkunoiden väliä kavennettiin. Ikkunoiden välisen pitsimuurauksen alle sijoitettiin samaan tapaan tuuletusikkunat. Tällä tavoin saatiin asunnon 1 isoimpaan makuuhuoneeseen enemmän ikkunapinta-alaa. Tällä tavoin jaettu ikkuna isoimmassa makuuhuoneessa tekee siitä myös monikäyttöisemmän. Asunnon 1 pohja on suunniteltu palvelemaan perheasumista tarvittaessa siten, että parisänky mahtuu myös pienempään makuuhuoneeseen ja kaksi yksittäissänkyä isompaan makuuhuoneeseen (kuva 12). Lasten ja samalla yksityisyydentarpeen kasvaessa voidaan nyt sijoittaa makuuhuoneen keskelle näköeste siten, että huoneen molemmille puolille tulee ikkuna ja kaksi lasta voi jakaa yhteisen makuuhuoneen mahdollisesti kauemmin. Pyörävaraston ja talosaunan aukotus suunniteltiin vastaamaan tarpeita ja samalla olemaan herättämättä suurempaa huomiota. Näistä aukotuksista ei tehty julkisvullisesti merkittäviä ja ne jäävät melko huomaamattomiin parveketornin sisäpuolelle.

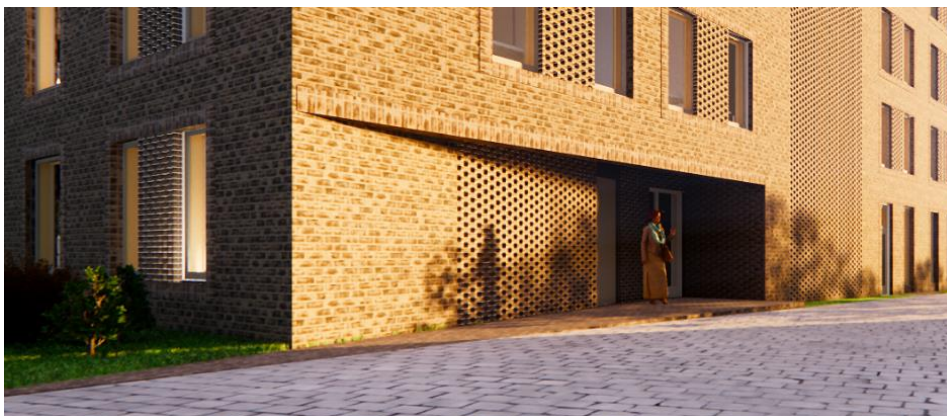
4.5 Sisäänkäynnit

Pääsisäänkäynti sijaitsee pohjoispuolen sisäänvedetyssä julkisivussa. Tähän kohtaan suunniteltiin muuten suorakulmaiseen massaan viisto seinä. Viisto seinä lähtee itänurkasta kohti sisäänkäyntiä (kuva 28). Itänurkkaan jää kantava pinta yläpuolisille kuormille ja viistous johdattaa sisäänkäynnille luontevasti. Ensimmäisen kerroksen lattiapinta laskettiin suositeltua matalammalle. Lattiapinta tulisi suunnitella vähintään 300 mm maanpinnan yläpuolelle, mutta pääsuunnittelijan päätöksellä rakennusta laskettiin siten, että se on sisäänkäynnin kohdalta vain noin 100 mm maanpinnan yläpuolella. Pääsuunnittelija perusteli päätöstä omalla kokemuksellaan sen toimivuudesta. Esteettömyysvaatimuksien täyttämisen tämä teki helpoksi. Sisäänkäynnille johtava kivetys nousee loivasti sisäänkäynnille päin. Kivetyksen itäpuoli on esteetön ja suoraan oven eteen jäävä osa on yhden porrasaskelman verran irti maasta. Joidenkin mukaan yksittäisiä porrasaskelmia tulisi välttää, koska ne ovat hankalasti huomattavissa ja näin ollen aiheuttavat kompastumisvaaran. Tästä huolimatta tähän ratkaisuun päädyttiin matalan korkeuseron takia.

Sisäänkäynnin lattiapinnaksi valittiin maatiili. Tiilen väri valittiin samaksi julkisivutiilen kanssa. Lattiapinnan valinnalla haluttiin tuoda esiin yksiaineistavaikutelmaa. Kattopinnaksi haluttiin tiililaatta. Kaikista ylimääräisistä eri aineiden välisistä liitoskohdista haluttiin julkisivussa eron. Sisäänvedon yksinkertaisuutta korostettiin vielä peittämällä ikkunapinnat pitsimuurauksella. Kattopinnan materiaalivalinta ennakoitiin keskiveroa kalliimmaksi. Suunnittelussa jouduttiin siis varautumaan rakennuttajan kielteiseen suhtautumiseen tiililaattaa kohtaan. Lopullinen keskustelu valinnasta on tämän opinäytetyön valmistuessa vielä käymättä. Pääsisäänkäynti on materiaalivaloinnoiltaan vähäeleinen, mutta muotokieleltään viiston seinän ansiosta muusta massasta poikkeava. Pääsisäänkäynnin korostamiseen ohjaa myös rakentamistapaohje (Rakentamistapaohje, 22).

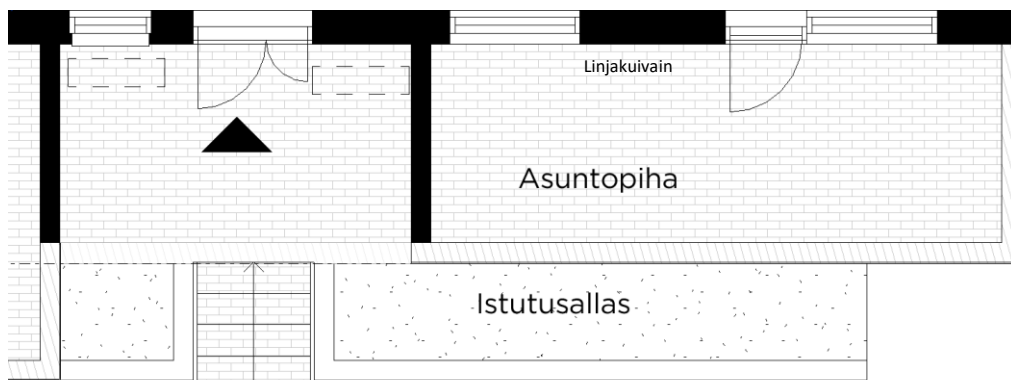

KUVA 13. Pääsisäänkäynnin pohjaote (Mehtola 2019)

KUVA 14. Havainnekuva pääsisäänkäynniltä (Mehtola 2019)

Rakennuksen toinen sisäänkäynti sijaitsee eteläpuolella. Kuten aiemmin todettua, tälle sisäänkäynnille suunniteltiin talon yhteistä istuskelu- ja tarkkailupaikkaa. Sama maatili haluttiin tälle sisäänkäynnille. Yhteispihalta johtaa muutama tiilinen porraskelma tiiliselle terassille. Portaita ympäröi istutusalttaat. Istutusalttaat ovat muuta terassipintaa matalammalla. Istutusalttaan tilalle olisi saanut suunniteltua myös esteettömän kulun mahdollistavan luiskan. Tätä pyrittiin kuitenkin luonnosvaiheessa välttämään, sillä sen koettiin huonontavan maantasossa olevan asunnon yksityisyyttä merkittävästi. Yhteisterassi sijaitsee yksityisten asuntopihojen välissä. Asuntopihoja rajaavat väliseinät ulottuvat noin yläpuolisen parvekkeen syvyyden verran ulkoseinästä etelään, asuntojen terassien kuitenkin jatkuessa pidemmälle. Istutusalttaiden sijoittelu estää istuskelukon asuntopihojen suojaosan kohdalla. Tämä takaa paremman yksityisyyden asukaspihoille. Koska tiilinen terassipinta ei läpäise vettä, piti julkisivun ja lattiapinnan väliin suunnitella linjakuivain. Linjakuivain on keino saada tiilipintainen terassi toimivaksi ja säänkestäväksi. Maatili tuo omat ehtonsa rakenteiden suunnittelulle. Kevytrakenteisena ja puupintaisena terassi olisi halvempi toteuttaa. Maatiiltä varten joudutaan suunnittelemaan jyrkemmät rakenteet, mutta sillä saavutetaan tavoiteltu arkkitehtoninen ilme.

KUVA 15. Yhteispihan sisäänkäynnin pohjaote (Mehtola 2019)

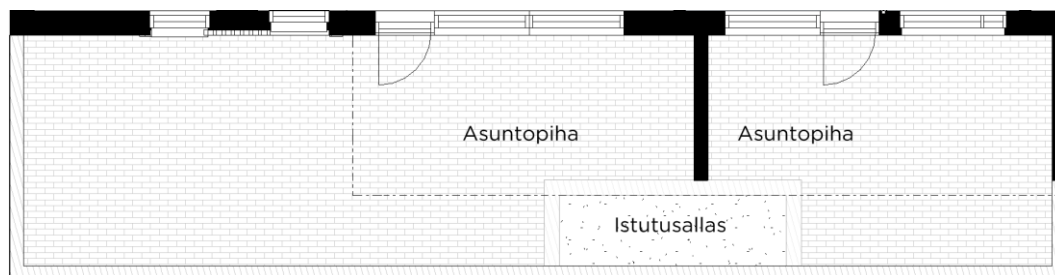
KUVA 16. Havainnekuva yhteispihan sisäänkäynniltä (Mehtola 2019)

Terassien julkisivupinnassa kulkee aukotuksen korkeudelle ulottuva puuverhoilu. Verhoilumateriaaliksi valittiin kapea koivurima. Vaaleudella haluttiin tuoda julkisivuun raikkautta. Sisäänkäynnin viereen suunniteltiin kellarin savunpoisto. Savunpoistoluukusta haluttiin huomaamaton ja se haluttiin piilottaa julkisivupintaan. Kellarin savunpoisto nousee alhaalta yhteisterassin vierustalle rakennuksen sisäpuolella. Varsinainen savunpoistoluukku on lasiovi, joka on tehty osaksi julkisivun rytmiiä ja aukotusta. Lasiovi on käytössä vain savunpoistotarkoituksessa. Sen takana olevan tilan lattiapinta on ritilää. Tällä tavoin savunpoistosta ei synny lisäteemaa julkisivuun tai materiaaleihin. Saadaan pysyttyä rajoitetussa paletissa.

4.6 Asuntopihat ja terassit

Kaikki asuntopihat ja -terassit sijoittuvat rakennuksen eteläpuolelle. Syvyydeltään terassit ovat neljä metriä ja ulottuvat lähes saman verran tontin ulkopuolelle, kuten kaavassa sallitaan ja rakentamistapaohjeessa kehoitetaan (Rakentamistapaohje, 30). Terasseissa on käytetty samaa maatiiltä kuin sisäänkäynneissä ja niiden yläpuolella olevan parvekeryhmän alapinta on saman teeman jatkumoa eli tiililaattaa. Terasseja ympäröivän maanpinnan korko on suunniteltu siten, että se on korkeintaan 700

mm terassipinnan alapuolella. Tämä mahdollistaa terasseille matalammat kaiteet, mikä taas puolestaan lisää näkymiä terassille avautuvien tilojen ikkunoista. Umpikaide tuo kaivattua näkösuojaa terasseille. Kaiteet on suunniteltu kahden tiilen paksuisiksi, jotta niihin saatiin uskottavuutta ja massaa. Paksumpi kaiderakenne lisää yksiaineisuuden vaikutelmaa. Ylin tiilivarvi on ladottu poikittain, ja se antaa muualta julkisivusta tutun kehyyksen kaiteelle. Suunnittelun edetessä on varauduttu rakennesuunnittelijan haluun peittää kaiteen yläpinta pellityksellä. Detaljiikka selviää vasta myöhemmin, mutta pellityksiä pyritään välttämään. Yhteinen kattoterassi on suunniteltu materiaaleiltaan samoin periaattein

KUVA 17. Asuntojen 2 ja 3 asuntopihat (Mehtola 2019)

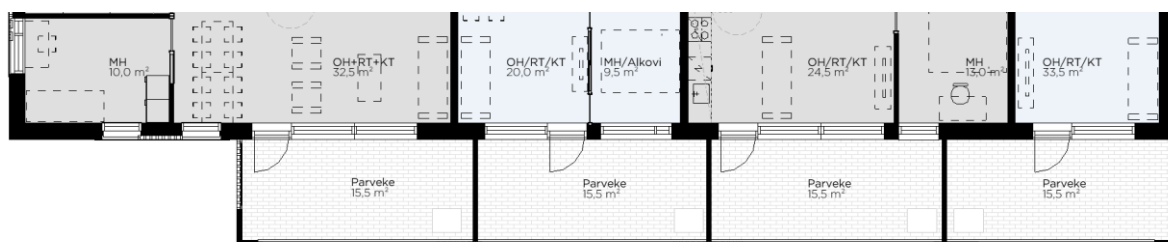
KUVA 18. Asuntopihoille on haluttu myös kasvillisuutta (Mehtola 2019)

Terasseille suunniteltiin myös istutusalueita. Istutusalueet ovat samassa korossa muun terassipinnan kanssa. Terrassien väliset seinäkkeet eivät ulotu koko terrassin matkaa. Tämä seinätön alue suunniteltiin istutusalueeksi, jotta oleskelu sijoittuisi luontevasti muulle terassialueelle. Tällä tavoin lisätään yksityisyyden tuntua ja saadaan kullekin asuntopihalle myös istutettavaa aluetta. Maatilli ja istutusalueet yhdessä luovat terasseille pihamaisempaa vaikutelmaa. Jykevä terassipinta ja multa istutusaltaissa tuo pihantuntua enemmän kuin kevyt puuterassi.

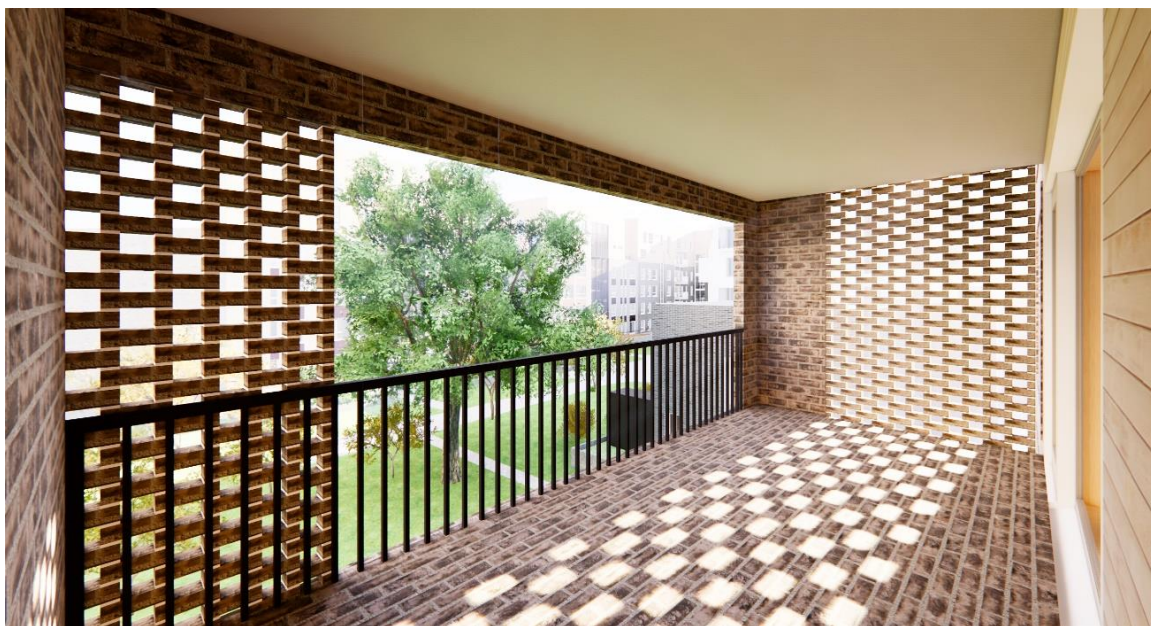
Terasseille aukeavat ovet ja ikkunat suunniteltiin alkamaan lattiapinnasta. Tämä antaa vaikutelman, että tila jatkuisi terassille. Umpikaide vahvistaa tätä vaikutelmaa. Rakennuksen tiilisyyttä saatiin tällä tavoin myös osaksi sisätilaa. Terrassien tiilisyyttä on sisälle asti vaikuttava elementti suunnittelussa. Istutusaltaiden ollessa samassa korossa saa istutuksilla myös vihreyttä tuotua sisätiloihin.

4.7 Parvekkeet

Parvekkeissa toistuu terrassien teema isolta osin. Alimmissa parvekkeissa on tiilikaide kuten terasseissa. Tämä lisää näkösuojaa ja toimii parvekemassan kehiksenä. Lattiapinnassa on tiililaatta. Parvekkeiden välisissä seinissä on julkisivutiili ja reunimmaisten parvekkeiden ulkoreunoissa pitsimuuraus. Taustaseinät ovat asemakaavan määräämänä julkisivumateriaalista poikkeavaa terrassien taustaseinistä tuttua vaaleaa koivurimaa. Tiilisyyden tuominen asuntojen sisäpuolelle toistuu parvekkeilla. Kyseessä on vuokratalokohde ja sisätilojen pintamateriaalit tulevat olemaan edullisia ja vaihtoehdot niitä valitessa tulevat olemaan rajalliset. Huoliteltua arkkitehtuuria ja tiilipintaa haluttiin tuoda parvekkeiden avulla sisätiloihin, ettei julkisivupinta jäisi pelkäksi kuoreksi, vaan liittäisi asunnot osaksi koko asuinalueen yhdistävää tiilistä teemaa. Isot ikkunapinnat ja lasiovet luovat vaikutelman, että tila jatkuu parvekkeelle saakka. Ylemmissä kerroksissa tiilikaide vaihtuu pinnakaiteeseen. Pinnakaide on kustannustehokas, toimiva ja valoisa. Ylemmissä kerroksissa näkösuojan tarve ei ole yhtä merkittävä kuin alimmissa parvekkeissa. Kaikissa parvekkeissa on kokonaan avattavat, täyskorkeat lasitukset. Kokonaan avattavat lasit tekevät parvekkeesta haluttaessa enemmän ulkotilaa.

KUVA 19 Parvekkeiden pohjaote (Mehtola 2019)

KUVA 20. Havainnekuva parvekkeelta (Mehtola 2019)

Parvekkeista tehtiin joka asunnolle samankokoisia. Tämä luo tasaisen rytmin parvekemassaan ja tuo asuntojen välille tasa-arvoa. Etelän julkisivupintaa on vähiten kaikkein suurimmalla asunnolla, mikä meinasi johtaa epäsuhtaan parvekkeiden jakautumisessa. Aukotusta järjestelemällä saatiin isoimmalle asuntotyyppille muita asuntoja vastaava parveke. Asunto 4:n makuuhuoneen ikkuna joutui siirtymään huoneen reunaan. Kyseessä on etelän julkisivu. Vaikka ikkuna-aukko on välittömästi parvekkeen väliseinän vieressä, on luonnonvalon määrä huoneessa kuitenkin kohtuullinen suotuisan ilman suunnan ansiosta. Parvekerivistä ei haluttu koko julkisivun levyistä, ettei synny tarpeettoman suuria parvekkeita ja jotta saataisiin asunto 2:lle olohuoneenikkuna myös parvekkeettomalle seinustalle. Parvekkeet toimivat hyvänä puskurivyöhykkeenä etelän suuntaan ylikuumenemista vastaan, mutta olohuoneeseen haluttiin kuitenkin mahdollisuuksien mukaan ikkuna, josta on suora näköyhteys pihalle ilman parveketta välissä.

5 LOPPUTULOS JA POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa luonnossuunnitelmat, joista voidaan edetä suoraan lupavaiheeseen. Tavoitteena oli myös tuottaa laadukasta arkkitehtuuria ja saada suunnitelmille rakennuttajan ja pääsuunnittelijan hyväksyntä. Suunnitelmien lopputulos on arkkitehtuuriltaan rauhallinen ja siisti. Osa ratkaisuksista joudutaan puntaroimaan jatkosuunnittelussa kustannuksiltaan ja toteutettavuudeltaan tarkemmin yhdessä rakennuttajan ja erikoissuunnittelijoiden kanssa. Tavoitteena on pitää kiinni harkitusta, selkeästä, mutta yksityiskohtaisesta arkkitehtuurista toteutusvaiheeseen asti.

KUVA 21. Rakennuksen massa on yksinkertainen, mutta suunnittelu yksityiskohtaista (Mehtola 2019)

Suunnitteluprosessi oli kiinnostava ja kokonaisvaltainen. Eläydyin suunnitteluun ja suhtauduin siihen vakavasti alusta alkaen. Projektin suuruus oli sitä kokoluokkaa, että se antoi mahdollisuuden huolelliseen ja perinpohjaiseen suunnittelutyöhön. Suunnittelu eteni karkeista luonnoksista ja vaihtoehtojen puntaroinnista vaihe kerrallaan kohti yksityiskohtaisempia suunnitelmia. Jokaiseen suunnitteluvaiheeseen käytin tarvittavan määrän aikaa saavuttaakseni suunnitelmat, joihin olisin itse tyytyväinen. Suunnitelmien tuli vakuuttaa myös pääsuunnittelijana toimiva Risto Huttunen. Suunnitelmilta tavoiteltiin riittävää laatutasoa, josta voitaisiin edetä saumattomasti lupa- ja urakkavaiheeseen. Suunnitelmien tuli lopuksi vakuuttaa myös Kruunuvuorenrannan alueryhmä, joka muodostuu mm. alueen kaavoittajasta, rakennusvalvonnan lupakäsittelijästä, eri suunnittelijoista ja rakennuttajista. Alueryhmässä käydään läpi kunkin kohteen suunnitelmat, jonka lisäksi niiden laatutaso ja kaavamukaisuus arvioidaan monialaisesti.

Työ eteni halutusti eteenpäin, mutta itse olisin jouduttanut vaiheesta toiseen etenemistä. Toteutukseen etenevän suunnitteluprosessin ollessa kyseessä, en voinut kaikissa tilanteissa edetä ilman muiden hankkeen osapuolien hyväksyntää. Edelliset suunnitelmat saattoivat olla valmiina pitkiäkin aikoja ennen kuin pääsuunnittelijalla ja rakennuttajalla oli aikaa kommentoida ja hyväksyä suunnitelmat. Kommenttien jälkeen tein halutut muutokset tai esitin suunnitteluratkaisulleni perustelut, jotka joissain tilanteissa johtivat muutosten perumiseen. Ajoittain olisin kaivannut myös erikoissuunnittelijoilta nopeampaa reagoitua esitettyihin kysymyksiin tilantarpeista ja muista arkkitehtisuunnitteluun voimakkaastikin vaikuttavista seikoista.

Suunnittelun kaikissa vaiheissa koin rakennusarkkitehtikoulutuksen antaneen minulle tarvittavat työkalut ongelmien ratkaisemiseen ja omien päätösten tekemiseen ilman päätöksentekoa häiritsevää liiallista epäröintiä. Koska asuinkerrostalon suunnittelu ei ollut minulle täysin vierasta, pystyin peruslainalaisuuksien tutkimisen sijaan keskittymään hyvien suunnitteluratkaisujen etsimiseen. Vaikka joka vaiheessa löysinkin itseäni tyydyttävät ratkaisut, täytyy lopputuloksesta osaltaan kiittää Risto Huttusta, joka pääsuunnittelijan auktoriteetilla jakoi usein laadukkaiksi osoittautuneita näkemyksiään erityisesti julkisivujen suunnittelussa. Tyytyväisyyteni suunnittelun etenemiseen ja lopputulokseen ei kuitenkaan ole osoitus siitä, että kokisin suunnittelijuuteni olevan missään muualla kuin alkuperäisessä. Rakennusarkkitehtikoulutuksen aikana opin kyseenalaistamisen olevan minulle toimiva tie kohti parempaa suunnittelua, eikä omien suunnitelmien kyseenalaistaminen ole tästä poikkeus. Opinnoista minulle on kuitenkin jäänyt myös käteen se tosi asia, että tästä taipumuksesta huolimatta on jokainen päätös pystyttävä tekemään ja sen kanssa elämään, tai projektin eteneminen pysähtyy tai on vaakalaudalla. Tässä suunnitteluprosessissa pystyin hyödyntämään omaa kyseenalaistamisen taitoani parempien ratkaisujen etsimiseen ja samalla tekemään päätökset ja olemaan tyytyväinen ratkaisuihin.

Kuten missään toteutukseen etenevässä hankkeessa, oma tyytyväisyys ei riitä. Suunnitelmien pitää saada myös muiden hankkeen osapuolten hyväksyntä sekä samalla olla kustannuksiltaan ja rakenneratkaisuiltaan toteutuskelpoinen. Tässä opinnäytetyössä esitellyt luonnossuunnitelmat (liite 2) saivat pääsuunnittelijan, rakennuttajan ja alueryhmän hyväksynnän ja näistä suunnitelmista lähdetään tuottamaan pääpiirustuksia. Kaikkia ratkaisuja ei ole vielä käyty läpi rakennuttajan tai erikoissuunnittelijoiden kanssa ja suunnitelmat hioutuvat yhteistyössä muiden osapuolten kanssa. Opinnäytetyölle asetetut tavoitteet ja luonnossuunnitelmien laatutaso on nyt saavutettu ja jatkokehitys jää tämän työn ulkopuolelle.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

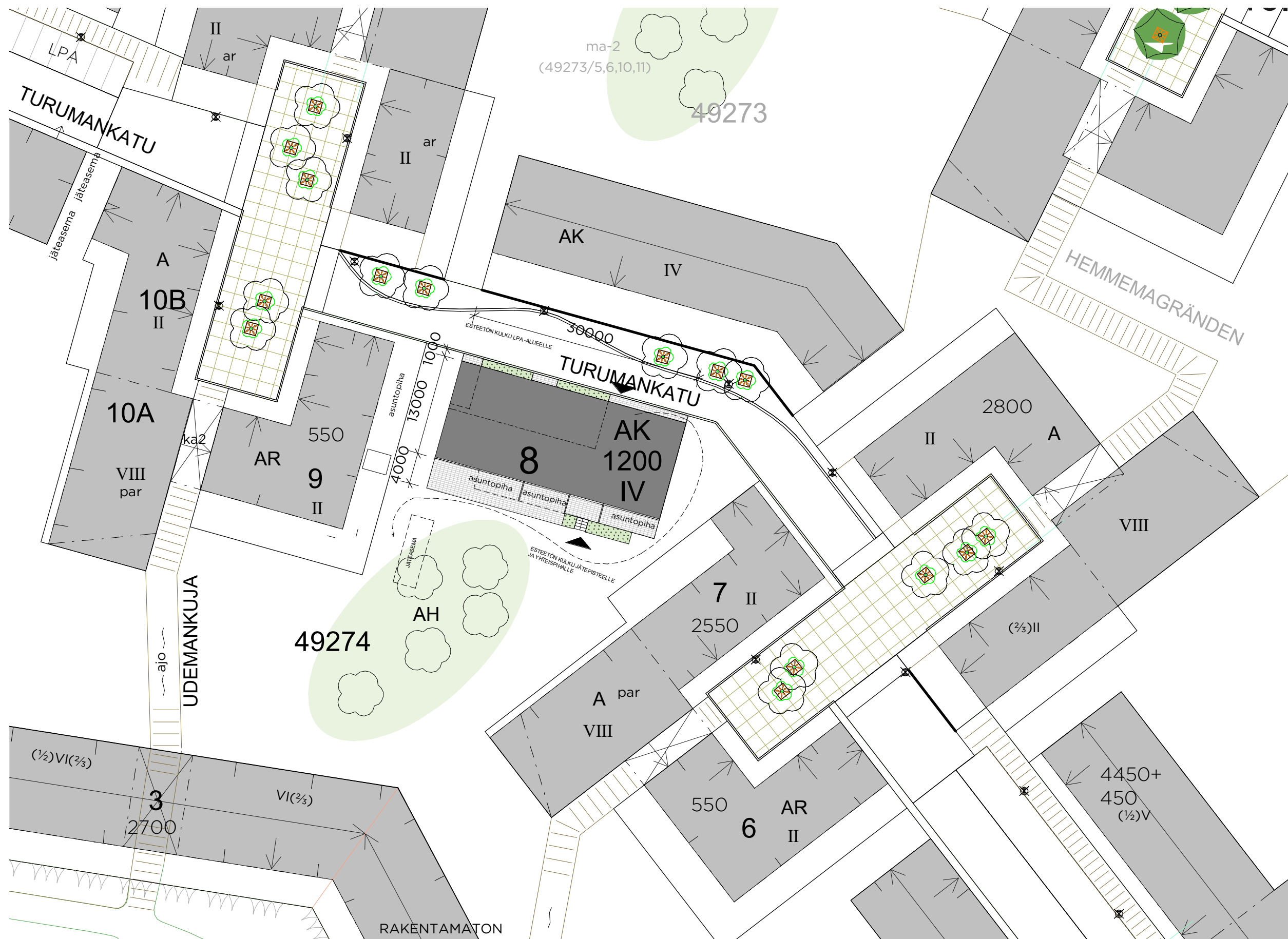
- hel.fi a [verkkoaineisto]. [viitattu 2019-02-24] Saatavissa: <https://www.hel.fi/uutiset/fi/kaupungin-kanslia/helsingin-vakiluku-ylittaa-700-000-asukasta-vuonna-2025>
- hel.fi b [verkkoaineisto]. [viitattu 2019-04-03] Saatavissa: <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/strategia-ja-talous/kaupunkistrategia/strategia-ehdotus/>
- Helsingin ja Helsingin seudun väestöennuste 2018–2050, Ennuste alueittain 2018–2030. 2018. [verkkoaineisto] VUORI Pekka, KAASILA marjo. [viitattu 2019-24-2] Saatavissa: https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/18_10_30_Tilastoja_18_Vuori_Kaasila.pdf
- Helsingin karttapalvelu. Muokattu alkuperäisestä lähteestä. [lainattu 2019-22-1] Saatavissa: <https://kartta.hel.fi/>
- Helsingin karttapalvelu. Muokattu alkuperäisestä lähteestä. [lainattu 2019-18-2] Saatavissa: <https://kartta.hel.fi/>
- JUNG, Bertel ja SAARINEN, Eliel. 1918. Suur-Helsingin asemakaava ehdotus. Helsinki: Osakeyhtiö Lilius ja Hertzberg
- Kilpailuohjelma, Kruunuvuorenrannan korttelin 49274 länsiosan kutsukilpailu. 2017. [PDF-dokumentti]. Peab Oy, TA-kodit Oy/TA-Asumisoikeus Oy, Helsingin Kaupunki. [viitattu 2019-24-2] Saatavissa: Tiia Mehtola
- Kotikaupunkina Helsinki 2016. 2016. [verkkoaineisto]. Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia. [viitattu 2019-3-3] Saatavissa: https://www.uuttahelsinki.fi/sites/default/files/osion_artikkelisivun_osa/liitetiedostot/am-ohjelma2016_fi_low.pdf
- Kruunuvuorenranta, Haakoninlahti 1. Julkisten ulkotilojen yleissuunnitelma ja rakentamistapaohje. 2011. [verkkoaineisto]. Helsingin kaupunki, kaupunkisuunnitteluvirasto. [viitattu 2019-2-2] Saatavissa: <https://www.hel.fi/static/kv/tontti/tontinvarauskierros-2016/kruunuvuorenranta-rakentamistapaohje.pdf>
- Kruunuvuorenranta Osayleiskaavan selostus. 2008. [verkkoaineisto]. Helsingin kaupunki, kaupunkisuunnitteluvirasto. [viitattu 2019-24-2] Saatavissa: https://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/julk_2008-15.pdf
- Kruunuvuorenranta, Haakoninlahti 1, Asemakaava 12010. 2010. [PDF-dokumentti] Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, Asemakaavaosasto. [viitattu 2019-13-4] Saatavissa: https://www.hel.fi/static/public/hela/Kaupunkisuunnittelulautakunta/Suomi/Paatostiedote/2017/Ksv_2017-05-09_Kslk_12_Pt/1FE055E6-1668-C444-B9FE-5BC91AD00002/Liite.pdf
- LAKI VUOKRA-ASUNTOLAINOJEN JA ASUMISOIKEUSTALOLAINOJEN KORKOTUESTA 2001/604, 4 § [verkkoaineisto]. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010604>
- Raitiotieyhteys Laajasaloon, Yleissuunnitelma. 2016 [verkkoaineisto]. Kruunusillat, Helsingin kaupunki. [viitattu 2019-3-3] Saatavissa: https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/kruunusillat/tietoahankkeesta/2016_yleissuunnitelma.pdf
- Suunnitteluopas. Keskeisiä tavoitteita valtion tukemien asuntojen suunnittelulle. 2015. [verkkoaineisto]. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus. [viitattu 2019-2-2] Saatavissa: https://www.ara.fi/download/Suunnitteluopas_2013/2d274119-2a14-44b7-a758-38acb26cab95/22532
- uuttahelsinki.fi a [verkkoaineisto]. [viitattu 2019-18-2] Saatavissa: <https://www.uuttahelsinki.fi/fi/kruunuvuorenranta/asuminen/kalastajakylasta-kaupunginosaksi-kruunuvuorenrannan-vaiheita-1500-luvulta>
- uuttahelsinki.fi b [verkkoaineisto]. [viitattu 2019-24-2] Saatavissa: <https://www.uuttahelsinki.fi/fi/kruunuvuorenranta/rakentaminen>

LIITE 1: HELSINGIN KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO, ASEMAKAAVAOSASTO. ASEMAKAAVA NRO 12010

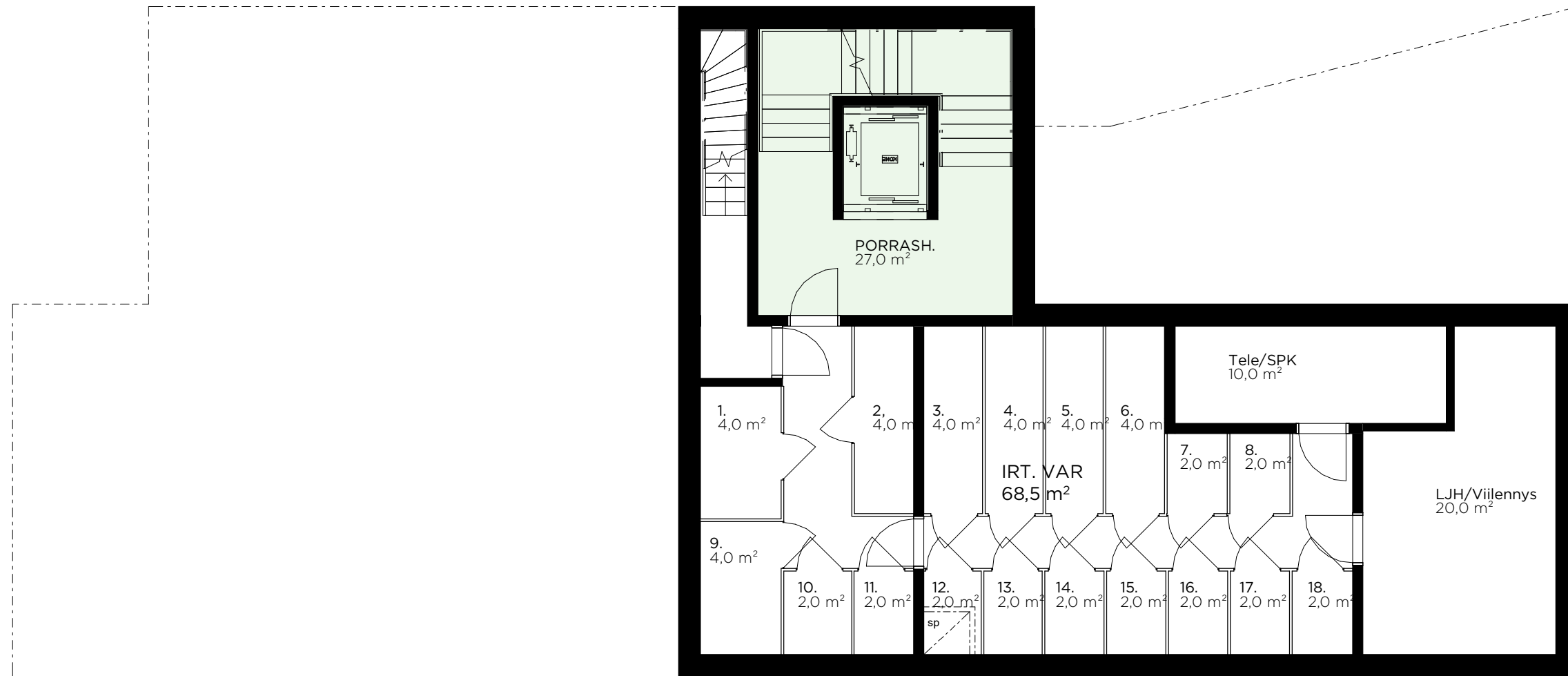
LIITE 2: LUONNOSSUUNNITELMAT

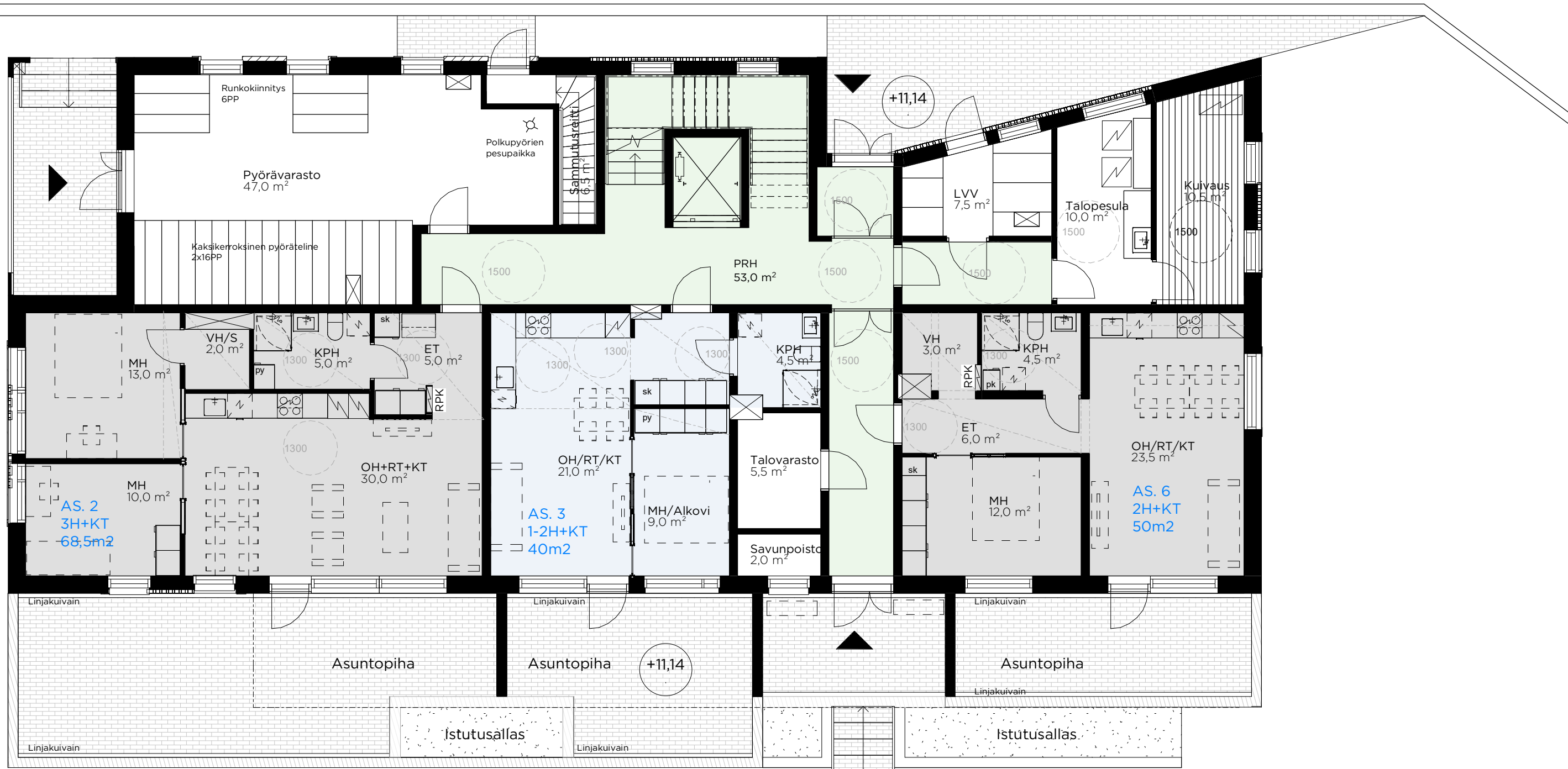
OPINNÄYTETYÖ, TIIA MEHTOLA
KRUUNUVUORENRANTA, KORTTELI 49274
TONTTI 8
LUONNOSSUUNNITELMAT

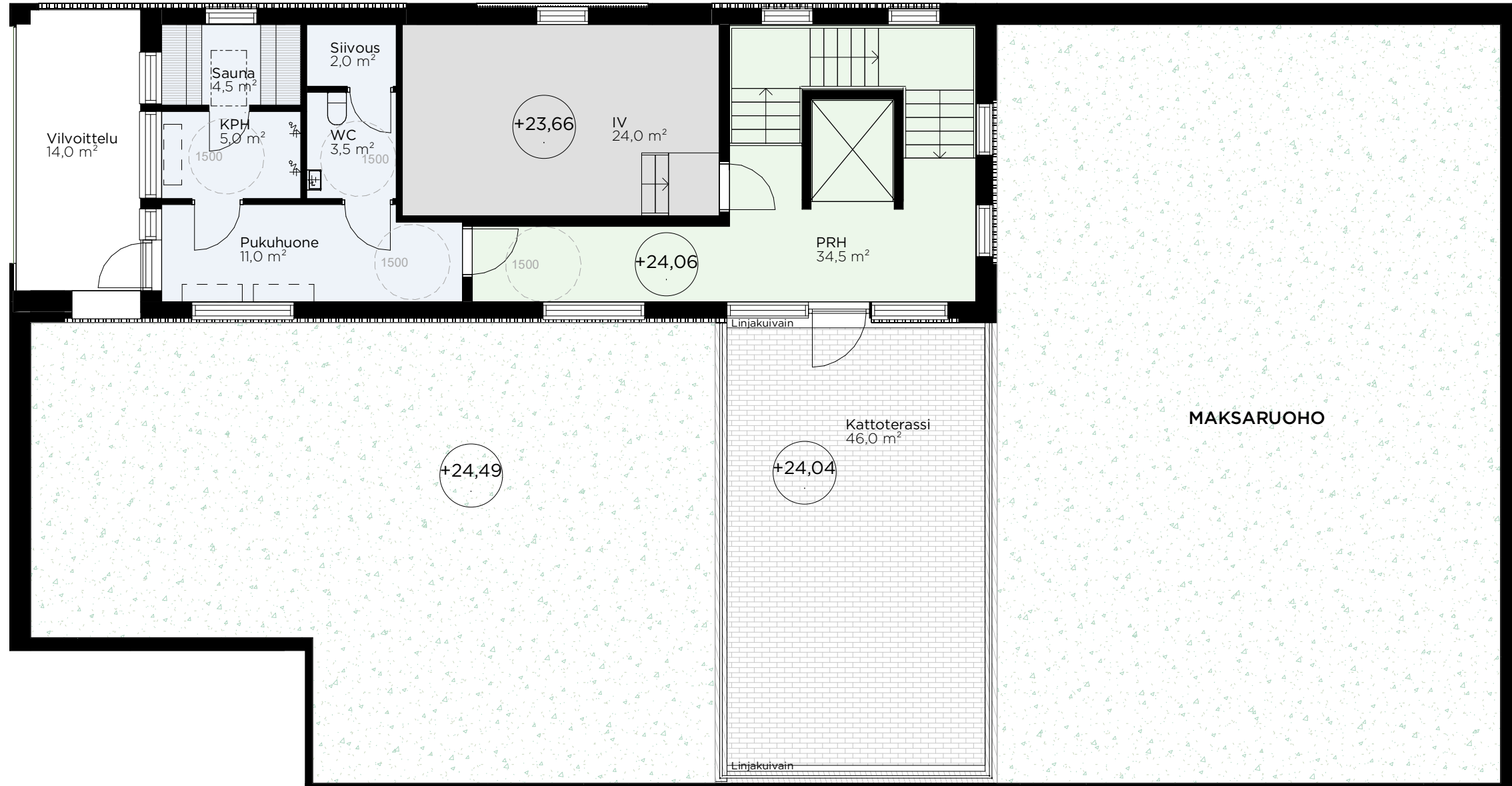

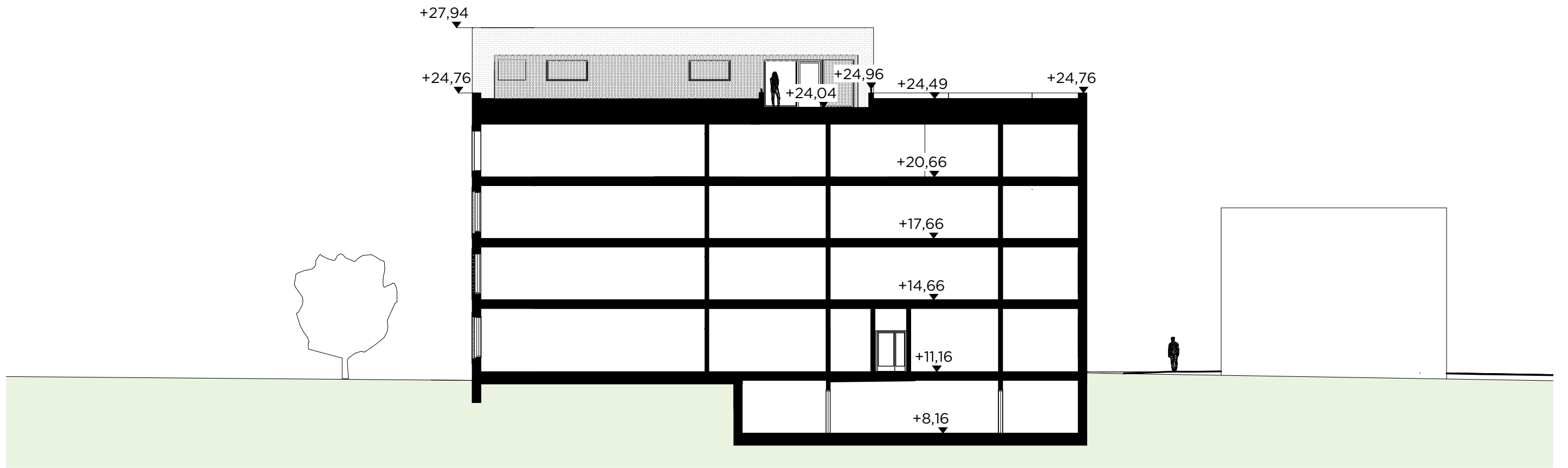
TURUMANKATU

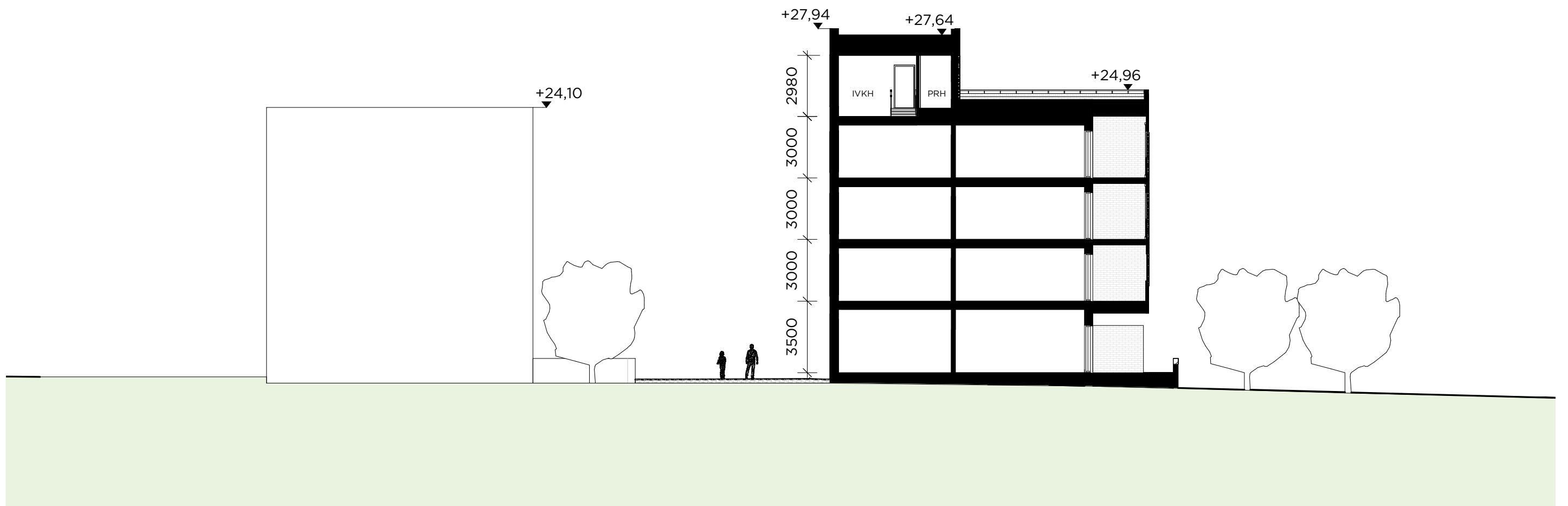
YHTEISPIIHA

A-A

B-B

1. TIILI
2. TIILI, PITSIMUURATTU
3. PUUVERHOILU, VAAKA
4. ALUMIINIRITILÄ

- HARMAANKIRJAVA
HARMAANKIRJAVA
KOIVU
HARMAANRUSKEA

- 1. TIILI
- 2. TIILI, PITSIMUURATTU

HARMAANKIRJAVA
HARMAANKIRJAVA

1. TIILI
2. TIILI, PITSIMUURATTU
3. PUUVERHOILU, VAAKA

HARMAANKIRJAVA
HARMAANKIRJAVA
KOIVU

- 1. TIILI
- 2. TIILI, PITSIMUURATTU
- 3. PUUVERHOILU, VAAKA

HARMAANKIRJAVA
HARMAANKIRJAVA
KOIVU

